

Kiŋwakti ki ninshinj kə Bəəl ni nyaka i kijuŋni ki Kəlen

Gia yə yi kə i Kiŋwakti ki Kəlen ki ninshinj kələ mə

Kijuŋni ki bəni bə bumni i Kəlen kə num a n̄ yisi Bəəl. Wi n̄ nyaka kiŋwakti ki ninshinj kələ i təfi bə kəm shóm yə bə jia i Klistus wə bəh gia yidəkə kəm Klistus. Kəlen wələ n̄ kə di shi shili fəiŋ nalə, bəni bə fəiŋ ghaŋsi gwu kəm nəni kibə ki kwili, kinyeŋ ki təkəlini num tə fəiŋ na bəh ŋga, bə tsa tə i bənyə bəduli. Bəəl lansi dzaka i kiŋwakti kələ mə kəm gia yə yi ndzəŋki kə, yə yi n̄ numki i kintəəŋ ki bəni bə bumni wə. Kimbu 13 kə kə ki chusiki a kiŋkəŋ kə kinya ki Nyə, ki tsə bənya bəchi. Kəmaka kimbu chusiki a, akə kə bəni kiəki ndzəŋki i kiŋwakti kələ mə.

Kifwu ki gia kə ki kə i kiŋwakti kələ mə

1:1-9 Kin'yisi

1:10-4:21 Kiŋgali i kintəəŋ ki kijuŋni ki bəni bə bumni

5:1-7:40 Kəm nəni kinyeŋ ki təkəlini bəh kəm nəni ki miŋkpaŋa bəh nyuwi

8:1-11:1 Kəm bə bəni bə Klistus bəh kəm bə bə kəkə bəni bə Klistus

11:2-14:40 Si kijuŋni ki bəni bə bumni kə fəki gia bəh dzəh yə bə kə i tsaki yεiŋ

15:1-58 Bəni bə bumni bi dza lə i kpi wə asi Jisəs n̄ dza

16:1-4 Kinya kə bə nǐ nyaki i gamti bəni bə Klistus
bə Judea yεiŋ

16:5-24 Kimfasi kə Bəəl nǐ fasi bəh kiŋgəksi ki già

1 Akə mih Bəəl wə Nyə nǐ bəəŋ ası wi kəŋki a mih numki waiŋ ntum wi Klistus Jisəs. Mih kə buku Səstənes wə waiŋnih wibukumbəiŋ.

2 Kiŋwakti kələ tsəki i kijuŋni ki bəni bə Nyə i Kəlen bə wi baa chiŋni jiə chi chi bəh Klistus Jisəs. Nyə nǐ bəəŋ mbəiŋ a mbəiŋ nûmki bəni a num mbu, ası bəni bəchi bə bə bəəŋki yεli wi Bah Jisəs Klistus i kidi kichi wə kə. Wi kə Bah wibə a liŋ ası wi kə wibukumbəiŋ.

3 Nyə Ba wibukumbəiŋ bəh Bah Jisəs Klistus chūsi shəm yibə yindzəŋni i mbəiŋ, bə chu nyâ mbəiŋ bəh shəm yí dəli.

Bəəl nya kiyəŋni si Nyə duksi bəni bə Kəlen

4 Mih si nya kiyəŋni i Nyə jəbi wichi kəm mbəiŋ, kəm ŋgamti wə Nyə nya i mbəiŋ, si mbəiŋ chiŋni bəh Klistus Jisəs.

5 Si yi kə yakadəiŋ i Klistus, Nyə ka shuku mbum bi i mbəiŋ wə i dzáh yichi wə, kighə i kiəki già yichi, bəh i kiəki i dzakaki già yichi na bindzəŋ.

6 Mbum biələ i mbəiŋ təbiki a mbəiŋ bum ntum wə mbəiŋ nǐ wəkəki kəm Klistus.

7 Ayakadəiŋ, mbəiŋ kə i liə mbəiŋ chu dzah kə kinya ki Nyə kidəkə, si mbəiŋ wəkəliki jəbi wə Bah wibukumbəiŋ Jisəs Klistus bi fiəni dzəki ma mbəiŋ bi yεiŋ i wi wə.

8 Wi Bah wibukumbəiŋ Jisəs Klistus ni fə lə a mbəiŋ nûm ndzəŋ nalə i tsə buku i kiŋgəksi wə, ka mbəiŋ bi numki kaŋa kə kiŋgbə kidəkə i chəkə bi biə wə.

9 Nyə kə Nyə wi ja yimu. Akə wi wə wi n̄i bəəŋ mbəiŋ, mbəiŋ bəh Waiŋ wi Jisəs Klistus wə wi kə Bah wibukumbəiŋ chīŋni num i fięŋ fimu wə.

Ntafi kəm kin̄gaali

10 Bwa bə nih bəŋ, mih tsaki mbəiŋ i yəli wi Bah wibukumbəiŋ Jisəs Klistus, a mbəiŋ bəchi chīŋni nûm dzaka kimu. Kiə kin̄gaali ma nûmkı i mbəiŋ kintəəŋ. Mbəiŋ nûmkı i mi wimu wə, kâŋa kin̄kwaka kimu, n̄m i fięŋ fimu wə.

11 Mih dzakaki lə bwa bə nih bəŋ, kəm bəni i Kløyuzu fuku i mihi a mbəiŋ si kaŋa lə n'yəli i mbəiŋ kintəəŋ.

12 Gia yə mihi dzakaki kə a, mi i mbəiŋ si dzaka a ŋgaiŋ biəliki Bəəl, widəkə dzaka a ŋgaiŋ biəliki Aboləs, widəkə a ŋgaiŋ biəliki Sefas,* widəkə a ŋgaiŋ biəliki mfih num a Klistus.

13 Yaka bə gaa lə Klistus wiwə i bimbu bimbu wə a? Akə Bəəl bə n̄i baŋŋ i kintasi wə kəm mbəiŋ ma? Ma bə n̄i juli mbəiŋ i bəkə wə i yəli wi Bəəl wə a?

14 Mih nyaki kiyəŋni i Nyə a mihi n̄i ka juli dəkə mi widəkə i mbəiŋ kintəəŋ i bəkə, a kəbi a Klisbus bəh Gayus,

15 ka mi i mbəiŋ ma dzakaki a bə n̄i juli ŋgaiŋ i bəkə i yəli wuŋ wə.

16 O əə! Mih n̄i juli tə Stefanas bəh bəni bu bəuzu i bəkə. I bəmaka jum, mihi chu kiəki kə a mi widəkə chu kələ wə mihi n̄i juli i bəkə.

17 Mbəiŋ kiəki a Klistus n̄i ka faaŋ dəkə mihi a mihi dzâ jūliki bəni i bəkə. Wi n̄i faaŋ mihi a mihi dzâ fūkuki num ntum wi wi ndzəŋni. Ayaka mihi fukuki kə num bəh ja yi mfi yi mi wiwəm, yi num

* **1:12** Yəli wələ a Sefas kə tə a Bita.

lə ka ɳga bi kpi biə Klistus n̩ kpi i kintasi wə ma ni fiəni gia yi kilələ.

Klistus kə ɳga bəh mfi bi Nyə

18 Yi kə a, ntum wi ndzəŋni kəm kpi yi Klistus i kintasi wə kə kiyuŋsi i bəni bə bə lakaki tsəki kilələ. Ayakalə, ntum wələ kə ɳga bi Nyə i bukumbəiŋ bə wi bwiliki.

19 Yi kə num bə nyaka a,
“Mih ni chiksi lə mfi bi bəni bə bə chusiki mfi,
mih ni shakyi biŋkwaka ki bəni bə bə fifiki.”

20 Si yi kə yakadəiŋ, bəni bə bə kə i chu chusi mfi i liə kə la faiŋ? Bəni bə bə laniki bənchi bə Nyə kə la faiŋ? Ayaka bəni bə bə gukuliki bəŋgukuli i jəbi wələ wə kə la faiŋ? Ntə Nyə kə wi chusi lə a mfi bi fa kuku kə kiyuŋ a?

21 Akə gia yə Nyə wə wi kiəki gia yichi bindzəŋ n̩ fə a bəni bə mbi wələ ma kiə wi bəh mfi bibə. Yi n̩ ndzəŋ i Nyə a ɳgaiŋ kələ i bwili num bəni bə bə kə bə bum ntum wə buku fukuki, bəni yεiŋ a, akə gia yi yuŋsini.

22 Bəju nəŋki i yεiŋ bənchəsi bə bə chusiki ɳga bi Nyə ka bə bum, Bəglik nəŋ num mfi bi gia ka bə bum.

23 Ayakalə, buku fukuki yibuku kəm si bə n̩ baŋŋ Klistus i kintasi wə. Yi lə Bəju num ləni. Ayaka bəni bə bə kəkə Bəju yεiŋ a, akə gia yi yuŋsini.

24 Ayakalə, i bəni bə Nyə kə wi bəŋŋ, kəŋ a numki Bəju, nabə Bəglik kə ntum wələ kəm Klistus kə num ɳga bi Nyə bəh mfi biə akə bi Nyə.

25 Yi num yakadəiŋ, kəm gia yə yi chusiki a, akə kiyuŋ ki Nyə kə num mfi bi tsə na bi mi wiwəm wichi. Ayaka gia yə yi chusiki a, akə mbwə wi Nyə kə num ɳga bi tsə na bi mi wiwəm wichi.

26 Bwa bə nih bəŋ, mbεiŋ chu kwâka ɳkaiŋni bəni bè mbεiŋ n̩ yisi k̩ i j̩obi wə Nyɔ n̩ bɔŋ mbεiŋ. Mbεiŋ bəduli n̩ k̩k̩ bəni bə mfi si bəni bə fa kuku nəŋki. Mbεiŋ bəduli n̩ k̩k̩ bəni bə ɳga. Ayaka mbεiŋ bəduli n̩ ka buku dək̩ i chwəŋbjuŋ ki bəni bəmbum wə.

27 Ayakalə, Nyɔ ka sabibwili bəni bə kiyuŋ fa kuku i gəmsi bəmf̩i yeiŋ, sabibwili bə bɔyini i fa kuku i gəmsi bələk̩ali yeiŋ.

28 Nyɔ n̩ k̩ wi sabibwili bieŋ biə bəni seŋsiki i fa kuku, bəh biə bəni nyensiki, sabibwili na bieŋ biə bi k̩k̩ bieŋ, i f̩ a bieŋ biə bəni yeŋki a bi k̩ bieŋ bi fiəni chu bieŋ bi kilələ.

29 Wi n̩ f̩ yakadəiŋ, ka mi wiwəm ma num i wi nshin̩ i ch̩k̩k̩ki kijum.

30 Ak̩ wi Nyɔ wə wi n̩ chiŋni mbεiŋ bəh Klistus Jisəs. Wi f̩ Klistus num dzəh yi mfi yə yi k̩ yi Nyɔ i bukumbεiŋ, f̩ t̩ wi jiə bukumbεiŋ chəŋ i wi nshin̩, keŋsi jiə bukumbεiŋ i bəni bu, təiŋ bukumbεiŋ i kaŋ yi ɳgək̩ wə.

31 Yi k̩ num asi bə nyaka a,
“J̩obi wə mi ch̩k̩k̩ki kijum,
wi ch̩k̩k̩ki num i gia yə a f̩ Bah yi.”

2

Ntum kɔm Klistus si bə n̩ baŋj i kintasi wə

1 Bwa bə nih bəŋ, mbεiŋ yin̩ti j̩obi wə mih n̩ dzə i mbεiŋ i fuku ntum wi Nyɔ i mbεiŋ, wə wi n̩ yisi k̩ i nyumi wə. Mih n̩ fukuki k̩ bəh já yi njwəŋni yudək̩ i mfi mbiŋ wə,

² kôm jôbi w  mih n  k  b h mb i j mih n  fasi l  a mih ni j l  k  mfi i gia yid k  w  a k bi a fukuki k m Jis s Klistus b h si b  n  ba j  wi i kintasi w .

³ Si mih n  k  b h mb i j, mih n  b yiki l , lwa, nyumyi nal .

⁴ J bi w  mih n  dzakaki fuku ntum wi ndz njni i mb i j, mih n  fukuki k  num b h j  yi mfi yi njw ni. Mih n  dzakaki num a chusi  ga bi Ny  bi  k n  biw .

⁵ Mih n  f  yakad i j, ka mb i j ma j l  sh m i mfi bi mi wiw m w , a mb i j j l  num i  ga bi Ny  w .

Mfi bi Ny 

⁶ B ni b  b  k  b  num ndz nj b h Ny , buku si nya l  mfi i b . Ayaka mfi bi l  num k  bi fa kuku k n  a numki na bi nd  w  wi sakaki i fa kuku i li .  ga bib  ni kaa l  bi laka a kil l .

⁷ Mfi bi  ak  bi Ny  bi  buku fukuki l  k  num gia y  yi n  yisi k  i nyumi w  na ka mbi yisi, i bi dz  f  ka bukumb i j numki i mb um bi kint en.

⁸ Mfi bi l  mi wid k  k k  i mba j wi b ni b  b  sakaki i j bi wi li  w l  w  wi ki ki fwu wiw , k m a n  k  a b  ki ki, ma b  n  ka ba j  d k  Bah wi ki k kn  i kintasi w .

⁹ Ayakal , i bukumb i j yi k  asi b  n  nyaka a, “Gia y  dz k h k i j ki y i j k , b h y  ntuni k i j ki w k  k , b h y  mi k i j ki kwaka k , ak  yi y  Ny  n  sisi ji  i b ni b  b  k n ki wi.”

¹⁰ Ny  k  wi f  Kin waka ki chusi gia y l  i bukumb i j. Kin waka ki Ny  kiw  si t e i j l  gia yichi, t e i j tasi na b h yi nyumini wi Ny ,

11 kəm mi widəkə məŋ wə wi kiəki gia yə mi widəkə kwakaki i wi shəm a kəbi a kinj'waka ki wəmaka mi, kə ki kə i wi mə. Yi kə a linj si mi kiəki kə gia yə Nyə kwakaki a kəbi a Kinj'waka ki Nyə.

12 Kinj'waka kə Nyə n̄i nya i bukumbəinj kəkə ki mbi wələ. Kinj'waka kələ nya i Nyə wə i fə a bukumbəinj kiəki kinya kichi kə Nyə kə wi duksi bukumbəinj yeinj a kiləlo.

13 Buku fukuki gia yələ num kə bəh já yə bə lani i mfi bi mi wiwəm wə. Buku fukuki num bəh já yə a lani Kinj'waka ki Nyə buku yeinj, ka bə fukuki baiñsiki ȱkən̄ bi Kinj'waka i bəni bə bə kañaki Kinj'waka ki Nyə.

14 Mi wə wi kañaki kə Kinj'waka ki Nyə i gwu yi wə, kəkə i dzəgia yə yi dzəki i Kinj'waka ki Nyə wə. Wi si dza mfih yeinj a, akə kiyunj ki gia. Ayaka wi kəbi i kiə si yi kə, kəm akə gia yə akə a fə a Kinj'waka ki Nyə ka mi ni kiəki.

15 Ayakalə, mi wə Kinj'waka ki Nyə kə i wi wə kələ i tsəinj gia yichi bindzən̄ i kiə fwu wiwə, mi widəkə kəbi wə wi kə i tsəinj gia yi wəmaka mi.

16 Yi kə ası bə nyaka a,
“Mi kəkə wə wi kə i kiə kinjkwaka ki Bah
ka wi kə i təfī wi.”
Ayakalə, bukumbəinj kañaki biñkwaka a num biə Klistus kañaki.

3

Bəni bə Klistus nūmki dzaka kimu

1 Bwa bə nih bəŋ, i jəbi wə bukumbəinj n̄i kə, mih n̄i kañaki kə i dzakaki i mbəinj ka bəni bə bə si wəkə num i Kinj'waka ki Bainjni wə. Mih kabə dzakaki i mbəinj ka i bəni bə bə keinjki bə biəliki num gia yə

nyam yi gwu kəŋki, bəh i bə bə kə aka bwa bənchinj i gia yi Klistus wə.

² Mih n̄i nyaki num mbeinj i mbeinj. Mih n̄i nyaki kə biεinj bidzini bi ləkəli, kəm mbeinj n̄i keinjki maka mbeinj kpeinj. Ayaka na i dzə buku bidainj mbeinj keinjki maka mbeinj kpeinj.

³ Mbeinj keinjki mbeinj biəli num gia yə nyam yi gwu kəŋki. I liə si kiŋghəkə bəh bən'yəli keinjki i mbeinj kintəən, yaka yəmaka chusiki a mbeinj biəliki num nyam yi gwu yələ a? Ntə yələ chusiki a mbeinj keinjki mbeinj kaŋa kimfə ki bəni bə fa kuku a?

⁴ Mi ka dza dzaka a ŋgaiŋ biəliki mfih num Bəol, widəkə a ŋgaiŋ biəliki num Abələs. Yələ chusiki a kimfə kimbeinj kə aka ki bəni bə fa kuku a?

⁵ Abələs kə ndə? Bəol num ndə a? Buku wi bəchi kə shəŋ a bwa bə nəm bə Bah, bə bə n̄i fə na ka mbeinj jiə shəm i wi, na ndə nəm nnəm wi asi Bah n̄i nya i wi.

⁶ N'wuŋ nəm n̄i kə i gbəliki ŋgəkə, wi Abələs num i shukyiki mwi, ayakalə a fəki Nyə na ka wi kəəki.

⁷ Ayakadəinj, mi wə wi gbəliki ŋgəkə bəh wə wi shukyiki mwi kəkə fieŋ fidəkə. Akə shəŋ a Nyə wi fəki a wi kəəki wi kə fieŋ fidəkə.

⁸ Mi wə wi gbəliki bəh wə wi shukyiki mwi kə a linj, Nyə bi maktiki mi wichi biəli asi nəm wi kə.

⁹ Bukumbeinj chiŋni ka nəmki nəm wi Nyə. Mbeinj num khə wi Nyə chu num juŋ yi.

¹⁰ Mih n̄i chəkə chaka ki juŋ kiwə ka mi wi maani wə wi keinjsiki kiəki nəm wi, biəli ŋgamti wi Nyə wə wi n̄i nya i mih. Si mih n̄i chəkə chaka kiwə yakadəinj, mi widəkə chi chi ka dzə maaki juŋ yiwə. Jəbi wə mi maaki i chaka kələ wə, wi ka kíəki si wi

mâaki.

¹¹ Mbœinj kîèki a mi widékô kôkô i chôkô chaka kidékô chi chi a kôbi a kô bô bô chôkô jiè lô, a num Jisôs Klistus.

¹² Bôni bô maa i yeiñ bœinj bôh bieinj bidékô chi chi. Mi widékô dza dzô num chwaka ki bôkôli, widékô dzô num kifukuli, widékô dzô num tê kô ki lèkôli i kpo wô na ka wi maaki yeiñ. Ayaka widékô dzô num keiñ, widékô dzô num mfwañ, widékô dzô num njôka na ka wi maaki yeiñ.

¹³ Kôñ bô maaki na dæiñ, jôbi dzêki lô wô bô bi yeiñki si nôm wi mi kô, jôbi wô wi bi bukuki i yøñø wô i Chôkô biè Klistus bi dzêki bôh gbuku. Gbuku wiwô num i bi môm wôkô nôm wi na ndô si wi kô.

¹⁴ Yi ka num a, fiëñ fië mi maa i chaka kiwô bœinj ka baañ i fii, ma mi wiwô ni kwati mmakti wi.

¹⁵ Fi fiëñ ka fii, yaka mi wiwô laksi makti wi, wi mwi bi bœiñ lô, ayakalô wi bi numki aka mi wô wi tsô tôli i gbuku wô.

Bôni bô Klistus kô juñ yi Nyô

¹⁶ Mbœinj kièki kô a mbœinj kô juñ yi fôni yi gia yi Nyô ayaka Kiñ'waka ki Nyô nô i mbœinj wô a?

¹⁷ Mi ka bôkôli juñ yi fôni yi gia yi Nyô, ma Nyô tê ni kaasi bôh wômaka mi, kôm juñ yi fôni yi gia yi Nyô kô juñ yi baiñni, ayaka mbœinj num juñ yiwô.

¹⁸ Kiô mi ki fwôkyi kô gwu yi. Mi widékô i mbœinj wô kabô kwakaki a ñgaiñ kañaki lô mfi i jôbi wi liô walô wô, wi fôni chu kiyuñ ka wi kwati mfi bi mfi.

¹⁹ Mih dzakaki lô kôm gia yô bôni bô fa kuku kièki a yi kô gia yi mfi, Nyô yeiñ a, akô gia yi kiyuñ. A num yi yô bô nî nyaka a,

“Nyô si dzô a mfi bi bôni bô bô fifiki
kwayi bô yeiñ.”

20 Ayaka yi chu num bə nyaka a,
 “Bah kiəki lə a, gia yə bəni bə mfi si kwaka
 asi num a yi kiləlo.”

21 Yi kabə num a, kiə mi ki ghaŋsi kə gwu a mi
 widəkə kə wi ŋgaiŋ, kəm bieŋ bichi kə bimbein.

22 Bəl nabə Abələs nabə Sefas nabə mbi wələ nabə
 nəni nabə kpi nabə bieŋ bi liə nabə biə bi kεiŋki i
 dzə, bichi kə bimbein,

23 ayaka mbein kə bə Klistus, Klistus num wi Nyə.

4

Bəni bə Klistus ki ghâŋsi kə gwu bəh mi widəkə

1 Yi si ndzəŋki a mbein dzōki buku a buku kə bwa
 bə nəm bə Klistus, bə Nyə kə wi nya nəm wi, wi
 ntum wi ndzəŋni wə wi n̄i kə i nyumi wə i bə kaŋ.

2 Yi kə a, mi wə bə kə bə nya nəm i wi kaŋ kaŋaki
 i fâki asi tikwili wi nəŋki.

3 I yinj wə, mbein, nabə juŋ yi nsaka kabə saka
 mih, mih ma yεiŋki a, akə gia yidəkə. Mih kəkə na i
 fiəni saka gwu yinj.

4 Gia yidəkə kəkə yə yi sakaki shəm yinj. Ayakalə,
 yəmaka chusiki kə a mih bainki lə. Mi wə wi bi
 sakaki mih kə Bah.

5 Ayakadəin, kiə mbein ma tâiŋyiki nsaka maka
 jəbi kpein. Mbein wəkəli Bah dzə. Akə wi wə wi
 bi wəlikı bieŋ bichi biə bi kə i liə num bə nyumi
 i jisi wə i baini wə, ma gia yichi yə bəni kaŋaki i
 shəm yibə wə bi yəŋə. Ayakadəin, Nyə bi ka kəksi
 mi whichi wə bə kaŋaki i kəksi.

6 Bwa bə nih bəŋ, gia yə mih dzakaki kəm buku
 Abələs kə i gamti mbein, ka mbein lāni dzō i buku
 i fâki gia b̄ləli a yə bə nyaka. Ayakadəin, ka mbein

ma bi fiəni ghaŋsiki gwu bəh mi widəkə dzə widəkə kuku.

⁷ A fə ndə a wə numki chi chi i mi widəkə wə a? Wə kaŋaki finə maka bə nya fi i wə nyani a? Si yi kə yakadəiŋ, wə nyani dəiŋ na ka wə ghaŋsiki gwu ka bə si ka nya dəkə i wə nyani a?

⁸ Ntə mbəiŋ si dzə a mbəiŋ si kaŋa lə bieŋ bichi mbəiŋ num bəni bəmbum, saka ka bəŋkuŋ buku kəbi a? Bə dzə a mbəiŋ si num lə bəŋkuŋ ka buku bəŋ kwati i sakaki bukumbəiŋ bəchi.

⁹ Mih yeŋki a Nyə kə wi jiə lə buku bə buku kə bwa bə ntum bə Jisəs jiə ka binjəksi. Buku kə ka bəni bə bə tsəki i wəɔyi i yəŋə wə. Buku si num lə binjəŋnjəŋ bi mbi wələ biə bəni bəh bəchinda bə Nyə tsεiŋki.

¹⁰ Buku si num lə biyuŋ kəm Klistus, ayakalə mbəiŋ num bəni bə Klistus bə bə fifiki. Buku kə bəni bə kiŋkpəŋ, mbəiŋ num bəni bə ŋga. Bəni kəksi mbəiŋ, dzə buku i kuku.

¹¹ I yisi dzə i dzə buku i jəbi wi liə wələ wə, buku kə bəh dzəŋ, kindəŋ wəm buku. Buku ləɔki binshakali bimbuŋ, bəni chəbsi buku, buku kaŋa kə di bi nəni.

¹² A jwəki buku i nəm bəh kaŋ yibuku ka buku dzi. Jəbi wə bəni təyiki buku, buku ka tsaki num kimbəiŋsi i bə. Jəbi wə bə bwaŋki gvu i buku chεiŋ, buku kaŋa, a shəm.

¹³ Jəbi wə bə ləyiki buku bəh já yichu, buku chukuli num bəh já yi bənini. Ayaka i dzə buku liə, buku fiəni chu ka bieŋ biə bə lətəkə i fəŋ wə. Buku si num lə aka bieŋ bi fəɔli i mbi wələ wə.

¹⁴ Mih nyakaki kə gia yələ i mbəiŋ lə a mih nəŋki a mbəiŋ ŋgəmniki. Mih təfiki mbəiŋ təfini kəm

mbεiŋ kɔ bwa mbəŋ bə shəm.

¹⁵ Kəŋ mbεiŋ kaŋaki na bəni bəduli bə bɔ laniki mbεiŋ kəm Klistus, yəmaka məŋ dəkə a mbεiŋ kaŋaki lə bətii bəduli. Akə mih tii wimbεiŋ, kəm a n̄ fə mih ka mbεiŋ chiŋni bəh Klistus Jisəs jəbi wə mih n̄ fuku ntum wi ndzəŋni wələ i mbεiŋ.

¹⁶ Ayakadəiŋ, mih tsaki a mbεiŋ təmki gwu yimbεiŋ asi mih təmki yinj.

¹⁷ Akə kəm yi gia mih faan Timəti i mbεiŋ a num waiŋ wuŋ i Bah wə. Wi num shəm yinj, num wi num tə i gia yələ wə bəh shəm yi yimu. Wi bi dzə wi chu yinjti mbεiŋ asi nəni kəŋŋ kɔ ka mi wi Klistus Jisəs. Gia yə wi ni fuku i mbεiŋ kɔ a yə mih nyaniki laniki bijuŋni bi bəni bə bumni bichi yεiŋ i di bichi wə.

¹⁸ Bəni bədəkə i mbεiŋ kintəəŋ yisi lo i ghaŋsiki gwu kəm bɔ kwakaki a mih bi chu dzə kə i mbεiŋ wə.

¹⁹ Ayakalə, Bah ka bum, yaka yi baan a twəsi ka mih chu fiəni dzə. Jəbi wə mih ni dzə, mih ni ka yεiŋ a bəni bədəkə bə bɔ ghaŋsiki gwu, kəm a dzaka, ma bɔ kaŋaki binaiŋ ŋkaiŋni ŋga a,

²⁰ kəm ŋkuŋ bi Nyə kəkər̄gia yi dzaka ki kəmni. Akə ŋga biə bi nyə i Nyə.

²¹ Mbεiŋ nəŋki a mih bá dzə, mih dzə dəiŋ a? Mbεiŋ nəŋki a mih bá dzə mih dzə bəh figbaŋa ma bəh shəm yi kiŋkəŋ bəh kimboiŋni a?

5

Bə bwili mi wi kinyεŋ ki təkəlini i bəni bə Klistus kintəəŋ

¹ Bə fuku mih ŋkəŋ a nəni kinyεŋ ki təkəlini kələ i mbεiŋ kintəəŋ. Ayaka nəni kinyεŋ ki təkəlini kələ

kə na kichu ɳkaiŋni kə mi wichu wə wi kiəki kə Nyɔ si məm kə. Yí kə a, mi widəkə i mbəiŋ kintəəŋ dzəki lə kpə ba wi.

² Mbəiŋ yεiŋ ɳkaiŋni kinyεiŋ kələ, mbəiŋ nəki də kə num dəni, mbəiŋ bə ghaŋsi lə gwu a? Mbəiŋ kanjaki i bwili mi wə wi məm yəmaka gia i mbəiŋ kintəəŋ.

³ Namana yaka si mih kəkə i mbəiŋ nshiŋ, ayaka mih kələ bəh mbəiŋ i kiŋ'waka wə. Mih təiŋ lə nsaka aka mih kələ bəh mbəiŋ, kəm mi wə wi məm yəmaka gia.

⁴ I yəli wi Bah wibukumbəiŋ Jisəs, jəbi wə mbəiŋ junŋni, mih numki lə bəh mbəiŋ i kiŋ'waka wə, ɳga bi Bah num tə fεiŋ,

⁵ mbəiŋ dzô wəmaka mi mbəiŋ nya i kan yi Satan wə, ka wi bəkəli nyam yi yi gwu, ka kiŋ'waka ki bi bəiŋ i chəkə biə Bah bi fiəni dzəki.

⁶ Mbəiŋ ghaŋsiki gwu lə yi ndzəŋ kə. Mbəiŋ kiəki kə a bə si dzə dzəəŋ twesi bə chwali i muku mə, yi fə muku miwə michi yaka a?

⁷ Mbəiŋ bwili dzəəŋ yə yi kə nəni kikpu i mbəiŋ kintəəŋ, ma mbəiŋ ni numki bəni bəmfiaŋ ka muku mə bə ka jiə dəkə dzəəŋ yεiŋ wə, ayaka akə lə si mbəiŋ kə. Mbəiŋ kiə a Klistus kə wain Jaka wə Nyɔ n̩ fə mfə gia yεiŋ kəm bəbukumbəiŋ aka wə bə si kum i jəbi wi Dzini bi Ntsədaŋ wə.

⁸ Ayakadəiŋ, bukumbəiŋ nûm ka bəni bə bə dziki Dzini bi Ntsədaŋ bəh bled wə wi kə maka bə jiə dzəəŋ yεiŋ, a num shám yi baini bəh ɳkəŋ. Bukumbəiŋ ma nûmki ka bəni bə bə dziki Dzini biələ num bəh bled wikpu wə bə jiə dzəəŋ yεiŋ a num nəni kichu bəh kimfə kichu.

⁹ I kiŋwakti kə mə mih n̩ nyaka i mbəiŋ, mih n̩ nyaka yεiŋ a, kiə mbəiŋ ma ch̩iŋniki bəh bəni bə bə

nəki nəni kinyen ki təkəlini.

¹⁰ Mih n̄i dzakaki kə lə kəm bəh bəni i fa mbi wələ wə bə bə nəki nəni kinyen, nabə bə bə bukuki bəh dzákəh i biein wə, nabə bə bə bwiŋki kidi dzə biein bi bəni, nabə bə bə tsaki i bənyə bə kilələ wə. A kabə num yəmaka, mbəin kaŋaki i bēe mbi wələ beeni.

¹¹ Mih n̄i dzakaki num a, kiə mbəin ma chīŋniki bəh mi wə wi bəŋki gwu yi a ŋgaiŋ kə waijnīh wibukumbəin i Klistus wə, a chu num mi wi təkəlini, nabə wə wi bukuki bəh dzákəh i biein wə, nabə wə wi tsaki i bənyə bə kilələ wə, nabə wə wi tøyiki bəni, nabə wə wi muki mbih mə kwa wi, nabə wə wi bwiŋki kidi dzə biein bi bəni. Kiə mi ki mâm kə na i dzı bəh wəmaka mi.

¹² A kəkə di bibuku i sakaki bəni bə bə kəkə i kijunji ki bəni bə bumni kintəəŋ. Bəni bə bukumbəin kə i sakaki kə bə bə kə i kijunji kintəəŋ.

¹³ Akə i saka Nyə bəni bə bə kəkə i kijunji wə. Kijwakti ki Nyə dzakaki a,

“Mbəin bwili mi wə wi kaŋaki nəni kichu i mbəin kintəəŋ.”

6

Kiə mi wi bumni ki tsə kə i səmi widəkə i bəni bə bə kəkə bəni bə bumni

¹ Yi kəkə chəŋ a mi i mbəin kintəəŋ kabə kaŋaki nsaka bəh waijnīh wi, i wi i tsə səmi i bəni bə bə kə bə Nyə nshinj, wi tsə sə lə num i bəni bə bə fəki kə gia chəŋ nshinj.

² Mbəin kiəki kə a bəni bə bə kə bə Nyə bi sakaki lə bəni i mbi wələ wə a? Ntə akə mbəin i bi saka bə, yaka mbəin kəkə i saka gia i mbəin kintəəŋ a?

3 Mbεiŋ kiəki kə a bukumbεiŋ bi sakaki lə bəchinda bə Nyɔ a? Si yi kə yakadəiŋ, yaka kə a mbεiŋ kaŋaki i kiə i saka ndzəŋ già yə yi kə i nəni ki liə wə.

4 Gia ka yəmaka ka numki, mbεiŋ nyani dəiŋ na ka mbεiŋ dzəki tsəki bəh yi i bəni bə bə kaŋaki kə na di lə twəsi i kijunni ki bəni bə bumni kintəəŋ nshinj a?

5 Mbεiŋ gəmniiki. Yaka kə a mi kəkə i mbεiŋ kintəəŋ wə wi kaŋaki mfi i təiŋ nsaka wi mi bəh mi a?

6 Mbεiŋ dzaki mi dzə lə waiŋnih wi tsə səmi, səmi num i bəni bə bə kəkə bə bumni.

7 I mbεiŋ i numki chu kaŋa bənsaka i mbεiŋ kintəəŋ chusiki a mbεiŋ gbə lə. Mbεiŋ kəkə i bee a, a fəki bəni bədəkə già yichu i mbεiŋ na? Ayaka mbεiŋ kəkə i bee a bəni bədəkə dziki mbεiŋ na?

8 Ayakalə, a yiŋni dzaki mbεiŋ mwi fə già yichu chu dzi, kighə a mbεiŋ fəki yi num i bwa bə ni həmbεiŋ bə bumni.

9 Mbεiŋ kiəki kə a bəni bə bə fəki già yichu bi kwati kə di i kintəəŋ ki ɻkuŋ bi Nyɔ wə a? Kiə mbεiŋ ma fwəkyiki gwu yimbεiŋ. Bəni bə bə fəki kinyeŋ ki təkəlini, nabə i tsaki i bənyə bə kilələ, nabə bə bə biəlikı bəkaŋa bə bəni bədəkə, nabə bənyuku bə bə fiəniki dzəki bədəkə,

10 nabə bə bə chwəki, nabə bəni bə bə bukuki bəh dzákəh i bieŋ wə, nabə bə bə muki mbih mə kwa bə, nabə bə bə təyiki bəni, nabə bə bə bwiŋki kidi dzə bieŋ bi bəni, bi kwati kə di i kintəəŋ ki ɻkuŋ bi Nyɔ wə.

11 Gia yələ kə num mbεiŋ bədəkə n̄ fəki lə i kikpu wə. Ayakalə, Nyɔ ka bi dzə wəkə mbεiŋ, sabibwili

jiə mbεiŋ chi chi, mbεiŋ bέ num chəŋ i wi nshinj. Wi nί fə gia yələ i yeli wi Bah Jisəs Klistus wə bəh wi Kin'waka ki Nyɔ wibukumbεiŋ.

Gia yə mi kə i fəki bəh gwu yi

¹² Mi kələ i dzakaki a ŋgaiŋ kaŋaki lə ŋga i fə gia yichi yə ŋgaiŋ kəŋki. Ayakalə, mih ka dzaka a, a kəkəgia yichi yə yi kə i gamti mi. Ayaka mi num i dzakaki alə ŋgaiŋ kaŋaki lə ŋga i fə gia yichi yə ŋgaiŋ kəŋki. Ayakalə, mih dzaka alə a, mih kəkə i bee a gia yidəkə dzə fiəni mih i numki mfa i yi wə.

¹³ Mi widəkə tə kələ i dzaka a, “Bieŋ bidzini kə kəm təo, təo num kəm bieŋ bidzini.” Ayakalə, mbεiŋ kiəki a Nyɔ ni bəkəli lə bi bichi. Gwu yi mi kəkə i fəki kinyenj ki təkəlini bəh yi. Gwu yi mi kə i nəmki bəh yi i Bah, ayaka a kaŋa wi Bah gwu yiwə.

¹⁴ Si Nyɔ nί dzasi Bah wibukumbεiŋ i kpi wə, yi kə a liŋ si wi bi dzasiki bukumbεiŋ bəh ŋga bi biwə i kpi wə.

¹⁵ Mbεiŋ kiəki kə a gwu yimbεiŋ kə bimbu bi gwu bi Klistus a? Mi kə i chu nyani dəiŋ i dzə bimbu bi gwu bi Klistus i tsə chineni bəh minkpəja wi təkəlini a? Yi kəkə i numki yakadəiŋ.

¹⁶ Mbεiŋ kiəki kə a mi ka chineni gwu yi bəh minkpəja wi təkəlini yaka bə wi si num lə gwu yimu a? Akə yaka si bə nί nyaka a, “Minkpəja bəh minyuku ka chineni, yaka bə dzə chu lə i mi wimu.”

¹⁷ Ayakalə, mi wə wi chineni bəh Bah kə num bə wi num lə i fiŋ'waka wə.

¹⁸ Mbεiŋ yâkə gēiŋ nəni ki təkəlini. Gia yichu yidəkə yə mi fəki wi fəki kə num i gwu yi wə. Ayakalə, mi wə wi fəki kinyenj ki təkəlini wi fəki num bəh gwu yi.

19 Mb  i  j ki  ki k   a gwu yimb  i  j k   ju   y   Kin'waka ki Bai  ni k   Ny   nya a mb  i  j n  ki ye  i  j na? A ka  jaki k   mb  i  j gwu yimb  i  j.

20 B   n   ta  j mb  i  j ta  jni g  m ntsu. Ayakad  i  j, mb  i  j f  k  gia b  h gwu yimb  i  j num y   yi ni dz  ki b  h ki  jk  kn i Ny  .

7

Gia k  m mi  jkpa  ja b  h minyuku

1 Mih ki nyaki l   kinchukuli i li   k  m gia y   mb  i  j n   nyaka i mih. Yi k     k  j a yi ndz  njki l   a mi ma k  m mi  jkpa  ja.*

2 Ayakal  , si kim  msi k  m nt  koli k   i bi  j, yi ndz  njki a minyuku k  njaki   'wi mi  jkpa  ja, mi  jkpa  ja k  n  ja   'wi minyuku.

3 Minyuku ka  jaki i f  k   n  m wi wi minyuku i kp   wi i na  j b  i  j, mi  jkpa  ja t   ka  ja i f  k   n  m wi wi mi  jkpa  ja i nyuwi i na  j b  i  j.

4 A chu ka  jaki k   minyuku   ga i gwu yi b  i  j, a ka  jaki num nyuwi. Yi k   a lin   si a chu ka  jaki k   minyuku   ga i gwu yi b  i  j, a ka  jaki num kp   wi.

5 Ki   mi ki n'  y  k   k   jum i wid  k   a k  bi a mb  i  j b  ochi k  i  nsi yakad  i  j ka bum, ayaka mb  i  j k   i f   yakad  i  j a j  bi wi juli w  , ka mb  i  j ny   gwu yimb  i  j i j  bi wiw   w   i ntsa w  . Mb  i  j ka f   yakad  i  j, mb  i  j fl  ni dz   i kiju  ni kimbe  i  j w   asi mb  i  j n   yisi k  , ka Satan ma ni dz   m  omsi mb  i  j k  m mb  i  j k  k   ki   i t  kni b  h gwu yimb  i  j.

6 Mih dzakaki y  l   ka kint  fi, a k  bi nchi mih nyaki i mb  i  j.

* **7:1** B  ni b  d  k   i k  l  n n   ye  jki a yi ndz  njki k   a mi dz   mi  jkpa  ja.

⁷ Asi kô a bê numki ka mih, ma mih kôñki a mi wichi nûmki miñkpaña kôbi. Ayakalâ, bê kô fê dæïj mi wichi kaña ñki kinya kê Nyô kô wi nya i wi. Mi widêkô kañaki kôlê kinya widêkô kaña kâyaka.

⁸ I lië, i bêni bâ bô keiñki maka bô dzô bêkaña bêh bêkaña bâ bô keiñki maka bô dzô bêñkwu, mih dzakaki a, yi ndzôñki lê a bô baanj a bô mbøj, asi mih kô.

⁹ Ayakalâ, bô kabô num kôbi i tækni gwu yibô, mi nøy dzô miñkpaña nabô minyuku bô wi chiñni num, kôm yi ndzôñki lê i chiñni num yakadæïj, kôbi i kpiki bêh gwu yi shilini.

¹⁰ I bêni bâ bô si num lô i júñ wê ka miñkpaña bêh bênyuku, mih dzakaki a miñkpaña ki gâali kê bêh nyuwi. Wôlê kô nchi num wi ka buku dækâ i mih. Wi buku num i Bah.

¹¹ Ayakalâ, wi ka gaali, wi kañaki i bâanj a nûmki wi mbøj. A kabô num kê yakadæïj, wi flæni tsâ i nyuwi dzu bô wi bakti gia yiwô bô nûm. Akô tâ a yi yê mih dzakaki i bênyuku a minyuku kañaki kê i kôñjñ kpê wi.

¹² I bêni bêdêkô mih dzakaki i bô a, mi kabô num mi wi bumni wi kaña miñkpaña, miñkpaña wiwô num kê mi wi bumni, miñkpaña wiwô kôñj a bô wi nûmki, kië minyuku wiwô ki kôñjñ kê wi. Yôlê gia kô a dzaka mih. Aka dzaka dækâ Bah.

¹³ Miñkpaña kabô kaña nyuwi minyuku wiwô num kê mi wi bumni, wi kôñj a bô wi numki, kië miñkpaña wiwô ma búku tâ wi.

¹⁴ Mih dzakaki yakadæïj, kôm minyuku wê wi kôkê mi wi bumni kabô kaña kpê wi num mi wi bumni, Nyô dzôki wi ka mi wi kôm kpê wi. Miñkpaña tâ kabô num kê mi wi bumni kabô kaña

nyuwi num mi wi bumni, Nyɔ dzɔki wi ka mi wi kɔm nyuwi. A kɔbi yakadəinj, ma bwa bəbə ma ni baiŋki. Ayakalə, si yi kɔ, bɔ baiŋki lə.

15 Mi wə wi kɔkə mi wi bumni dza ka nəŋki i gaali, bə bēe wi. Yi ka num yakadəinj kiə minyuku nabə minjkpaŋja wə wi kɔ mi wi bumni ma kwâkaki a ŋgaiŋ si kaŋaki lə i nûmki bəh wi. Nyɔ n̩ bəŋj bukumbəinj a bukumbəinj nôki num i kimbəinjni wə.

16 Wɔ minjkpaŋja, wɔ kiəki nə a wɔ kɔlə i bi bwili nyu wa? Ayaka wɔ minyuku wɔ kiəki nə tə a wɔ kɔlə i bi bwili kpə wa?

Mi bâanj asi Nyɔ n̩ bəŋj wi wi num

17 Gia yə yi kɔ, yi kɔ a mi nôki nəni num kə Bah kɔ wi nya i wi. Wi nûm asi Nyɔ n̩ bəŋj wi wi num. Yələ kɔ gia yə mih təfiki bijuŋni bi bəni bə bumni na faiŋ i di bichi wə.

18 Mi kabə num num bə n̩ bəŋj wi num bə suuŋ wi. Wi ma nəŋki i nûmki ka wə bə n̩ bəŋj wi maka bə suuŋ wi, mi kabə num num bə n̩ bəŋj wi maka bə suuŋ wi, wi ma nəŋki a bə suuŋ wi i liə.

19 Mi kabə num num bə suuŋ wi ma bə ka suuŋ dəkə wi, yəmaka kaŋaki kə gia yidəkə i fə. Gia yiləkəli kɔ a mi j̩iəki bənchi bə Nyɔ.

20 Mi wichi bâanj asi Nyɔ n̩ bəŋj wi wi num.

21 A kabə num bə n̩ bəŋj wə wɔ num mfa, kiə wɔ ma nyūfiki gwu. Ayakalə, wɔ kabə kaŋa dzəh i buku i mfa wə, wɔ bûku mfia.

22 Mbəinj k̩iəki a mi wə Bah n̩ bəŋj wi wi num mfa, wi buku lə i mfa wə kɔm Bah. Ayaka yi num tə a liŋ si mi wə bə n̩ bəŋj wi wi kɔbi mfa, wi kɔ lɔ i liə mfa kɔm Klistus.

23 Bə n̄i taŋ mbεiŋ taŋni ḡom ntsu. Kiə mbεiŋ ma n̄umki mfá i b̄eni w̄.

24 Ayakadəiŋ, bwa b̄e nih b̄eŋ, mi bâan a n̄umki b̄eh Nyɔ i dzəh ȳ wi n̄i b̄eŋ wi wi num yeiŋ.

Ntəfi i bəkpa b̄eh bəkaŋa bəŋkwu

25 I liə, k̄om bəkaŋa nabə bənyuku b̄e b̄o kεiŋki bəkpa, Bah k̄o maka wi fuku mih b̄eh gia ȳ mih k̄o i dzaka. Ayakalə, mih ni nya l̄ kəŋŋi kin̄kwaka ka mi w̄ Bah k̄o wi kwasi nshεiŋ i wi, ayaka mi num i bum gia ȳ mih dzakaki.

26 Mih kwakaki a k̄om bəŋgəkə b̄e b̄o k̄o i liə, yi ndzəŋki l̄ a mi bâan a n̄umki asi wi n̄i k̄o.

27 Mi kabə kaŋaki miŋkpaŋa, kiə wi ki chu n̄eŋ k̄e i kəŋŋi wi. Mi kabə num wi kaŋa k̄e miŋkpaŋa, wi ma chu n̄eŋki miŋkpaŋa.

28 Ayakalə, minyuku ka yeiŋ a ŋgaiŋ ki dzəki l̄ miŋkpaŋa a b̄o wi numki, wi ka f̄e dəkə chu. Ngɔiŋ wi waiŋkpaŋni ka tsə i minyuku, wi ka f̄e t̄e chu. Ayakalə, mbεiŋ k̄iə a b̄eni b̄e b̄o k̄o b̄o dzə bəkaŋa nabə bənyuku ni kaŋaki l̄ bəŋgəkə i mbi wələ w̄, i mih, mih n̄eŋki i kəŋŋi mbεiŋ i yələ w̄.

29 Bwa b̄e nih b̄eŋ, gia ȳ mih dzakaki k̄o a j̄obi juli l̄ nalə. I yisi i liə i tsə buku, b̄eni b̄e b̄o kaŋaki bəkaŋa n̄umki ka b̄o kaŋaki k̄o.

30 B̄eni b̄e b̄o dəki n̄umki ka b̄o dəki k̄e, b̄eh b̄e b̄o laŋki n̄umki ka fieŋ fidəkə ndzəŋki k̄e i b̄o, i b̄e b̄o taŋki bieŋ n̄umki ka b̄o kaŋaki k̄e fieŋ fidəkə.

31 B̄eni b̄e b̄o fəki gia i fa mbi wələ w̄ n̄umki ka b̄o kaŋaki k̄e gia yidəkə i f̄e b̄eh mbi wələ. Mih dzakaki l̄, k̄om si mbi wələ k̄o i liə l̄, wi tsəki num tsəni.

32 Mih n̄eŋki a mbεiŋ n̄umki gia yidəkə fūmsi k̄e mbεiŋ. Mi w̄ wi kaŋaki k̄e miŋkpaŋa wi si jiə l̄ mfi

bi i gia wə kəm Bah, si wi kə i fəki a gia yə Bah ni wəkəki ndzəŋni bəh wi.

33 Mi wə wi kaŋaki miŋkpaŋa wi si jiə mfi bi num i bieŋ bi mbi wələ wə num i fəki a gia yə gwu ni ndzəŋki kpə wi.

34 Wi ka numki num mfi bi gaali. Yi kə a liŋ asi yi miŋkpaŋa nabə waiŋkpaŋni wə wi kaŋaki kə minyuku kə. Wi si jiə mfi bi i gia wə kəm Bah wə wi nya gwu yi bəh shəm yi yichi i wi. Ayaka wə wi kaŋaki minyuku si jiə mfi bi num i gia yi mbi wələ si wi kə i fəki gia yə gwu ni ndzəŋki nyu wi yeŋ.

35 Mih dzakaki lə i gamti mbieŋ. A kəbi a mih nəŋki i kəŋ dzəh i mi widəkə. Mih nəŋki num a mi kiəgia yə yi kə chəŋ, ka wi kələ i nəmkı i Bah bəh shəm yimu maka mfi bi gaali.

36 Minyuku kabə laaki waiŋkpaŋni, wi dza ka yeŋki a kimfə ki ŋgaiŋ i waiŋkpaŋni wiwə kəkə chəŋ, gwu si shili lə wi nalə, a bə wi numki, wi ka fə si wi nəŋki, chīŋni bəh miŋkpaŋa wiwə. Yaka wi ka fə dəkə chu.

37 Ayakalə, minyuku wə wi jiə lə i wi shəm a ŋgaiŋ ni chu dzə kə miŋkpaŋa wə wi laaki, mi chini kə wi i dzə Miŋkpaŋa wiwə wi kiə tə i lumsi gwu yi num wi jiə lə i wi shəm a ŋgaiŋ n̄i dzə kə miŋkpaŋa wiwə,[†] yaka wi fə chəŋ.

38 Yi kə a, mi wə wi kə wi dzə kpə wi wə wi n̄i laaki wi, wi fə a chəŋ. Ayakalə, mi wə wi ka dzə dəkə

† **7:37** Yudəkə a, "... I kaŋaki wi ka kpə wi wi wə wi laaki,"

minjkpaña wi fə chəŋ nalə.‡

³⁹ Minjkpaña si num kpə mi a jəbi wə nyuwi kεiŋki. Ayakalə, nyuwi ka kpi, wi kələ i dzə minyuku widəkə wə wi kəŋki, ayaka wəmaka kaŋaki i nûmki mi wi Bah.

⁴⁰ Ayakalə, si mih yεiŋki i yiŋ wə kə a minjkpaña wiwə ka baŋ ayaka wi ni saŋliki nalə. Mih dzakaki lə, mih kiə a mih kaŋaki lə tə Kiŋ'waka ki Nyɔ.

8

*Ntum kəm bieŋ bidzini biə bə kə bə fə
gia yεiŋ i bənyɔ*

¹ Mih dzakaki i liə kəm bieŋ bidzini biə bəni kə num bə fə gia yεiŋ i bənyɔ. Akə ɳkəŋ si bə dzakaki a bukumbεiŋ bəchi kaŋaki lə mfi. Biəmaka mfi dzəki bəh kiŋghaŋsi ki gwu. Ayakalə, ɳkəŋ si maa num maani.

² Mi ka dza bə kwaka a ɳgaiŋ kiəki lə gia, wi kiəki a wi kεiŋki ki kiə kə si wi kaŋaki i kiəki.

³ Ayakalə, mi kabə kəŋki Nyɔ, Nyɔ ni kiəki wəmaka.

⁴ Ayakadəiŋ, yə kəm i dzi bieŋ bidzini biə bə fə gia yεiŋ i bənyɔ, yi kə a, bukumbεiŋ kiəki lə a bənyɔ

‡ **7:38** 36 Yudəkə a, “Mi kabə kaŋa waiŋ wi, wi dza yεiŋ a ɳgaiŋ fəki kə i dzəh yi chəŋ wə, waiŋ wiwə num wi kpeŋ lə wi yεiŋ a ɳgaiŋ kələ i numki bəh minyuku, wi fə asi wi yεiŋki, wi bēe a waiŋ wiwə dzə nyuwi, wi ka fə chu. 37 Ayakalə, mi wə wi fasi i shəm yi wə a wi kəkə i nya waiŋ wi i minyuku, mi chini kə wi a wi nya, wi kaŋa tə ɳga i fə gia yə wi nəŋki, num wi fasi i shəm yi wə a wi kəkə i nya waiŋ wi ɳgaiŋ i minyuku, yaka wi fə chəŋ. 38 Yi kabə num a, mi wə wi kə wi nya waiŋ wi i minyuku wi fə chəŋ nalə.”

bələ kəkə fieŋ fidəkə fa mbi wələ wə. Nyə kə a wimu shəŋ widəkə chu kəbi.

5 Bəni bədəkə dzəki a bənyə bədəkə kələ i bəiŋ yudəkə i fa kuku. Ayaka yi kə ɳkəŋ a bəni dzəki a bənyə kələ bəduli, bəh bətikwili tə bəduli.

6 Si bə dzəki yaka, i bukumbəiŋ kə a Nyə wimu shəŋ. A num wi wə wi kə Tii wibukumbəiŋ wə wi n̄i maa bieŋ bichi. Bukumbəiŋ tə nəki kəm wi. Ayaka Tikwili kə tə shəŋ a wimu a num Jisəs Klistus. Akə wi wə bə n̄i maa bieŋ bichi tsə i kaŋ yi wə, bukumbəiŋ kwatiki nəni tə tsə i wi wə.

7 Yələ gia kəkə bəni bəchi i bukumbəiŋ kintəəŋ bə kiəki. Bəni bədəkə bə bə n̄i kə bə si fə gia i bənyə bəwə, jəbi wə bə si nəŋ i dzi biəmaka bieŋ bidzini i liə bə ka kwakaki a bə keiŋki bə dzi a bieŋ biə bə kə bə fə gia yəiŋ i bənyə bəwə wə. Ayaka kinjwaka kibə ki bəhli ka sakaki bə a bieŋ bidzini biwə bəkəli bə.

8 Ayakalə, Bieŋ bidzini kəkə i fə a bukumbəiŋ numki chi chi i Nyə nshinj. Ayaka bukumbəiŋ ka baŋ ki dzi kə gia yidəkə kəkə i num. Bukumbəiŋ ka dzi a dzini, chi chi məŋ.

9 Gia yə yi kə, kə a mbeŋ bə mbeŋ kiəki gia yələ mbeŋ tâkniki a mi ma dzâ dzâ ɳga biə wi kaŋaki i fə gia yə wi kəŋki yəiŋ, wi ma dzə ɳga biwə i fə num gia yə waiŋnih wi wə wi bəhki ni gbə num gbəni.

10 Mi wə shəm yi kabə keiŋki maka yi ləkə ndzəŋ ka yəiŋ wə ɳkiə gia, dzi i di biə bə fəki gia yəiŋ i bənyə, wi ma ni bəŋ kəŋ tə i dzi bieŋ bidzini biə bə fəki gia yəiŋ i bənyə tə a?

11 Wi ka fə yakadəiŋ, yaka wə ɳkiə gia bəkəli waiŋnah wələ wi bəhki a num wə Klistus n̄i kpi kəm wi.

¹² Gia yələ wə fə lə yi ni numki num chu, si wə fə i bəkəli shəm yi wainənah wələ wi bəhki, yaka wə fə chu biwə num i Klistus.

¹³ Ayakadəinj, yi kabə num a fiəŋ fiə mih dziki, kabə fə wainənih wuŋ gbə i chu wə, yaka mih bi chu dzi kə nyam ka wi bi ma gbə.

9

Nga biə wainə ntum wi Jisəs kaŋaki

¹ Yaka mih kəkə i fəki gia yə mih kəŋki a? Ntə mih kə wainə ntum wi Jisəs a? Ntə mih n̄i yεiŋ Bah wibukumbəinj Jisəs a? Ntə mbəiŋ bələ kə mbee wuŋ wi nəm i Bah wə a?

² Bəni bədəkə kabə waliki a mih kəkə wainə ntum wi Jisəs, mbəiŋ tə kəkə i waliki. Mbəiŋ kə nchəsi i chusi ɳkəŋ a mih kə wainə ntum wi Bah Jisəs.

³ Mih dzakaki yələ ka ki kəŋ i bəni bə bə biiki gvu yinj.

⁴ Ntə buku kaŋaki lə ɳga i dziki chu mu kəm bəh nəm wələ a?

⁵ Yaka buku tə kaŋaki kə ɳga i dzə bəkaŋa bəbuku bə bə kə bəni bə bumni i nyaniki bə bə asi Bita bəh bwa bə ntum bə Jisəs bədəkə bəh bwa bə nih bə Bah Jisəs a?

⁶ Yaka kə a buku Banabas shəŋ buku kaŋaki i nəmki bəh kaŋ yibuku ka buku dziki a?

⁷ Akə winaiŋ mi wi jum, wə wi nəmki a təknı wi bəh gwu yi a? Mi ka nəmki khə wi mintam, wi ma ni dziki mintam mə mə bukuki yεiŋ khə a? Mi kabə təknı bəh nyám, wi ma ni kamki mbəiŋj wiwə i muki a?

8 Gia yələ mih dzakaki lə kə num i kiŋkwaka ki mi wiwəm wə shəŋ a? Ntə akə a yi yə yi kə i bənchi bə Muses wə a?

9 Muses n̄i kə wi nyaka i Kiŋwakti ki Bənchi wə a, “Kiə wə ki bâŋ kə dzaka ki nyam jəbi wə yi lwaki gəŋ.”

Mbeinj kwakaki a Nyɔ n̄i dzaka yakadəinj, num kəm nyam a? **10** Wi n̄i dzakaki kəm bukumbeinj, bə n̄i nyaka yi i bukumbeinj, kəm mi wə wi nəmki khə nabə wə wi kəhki kaŋjaki i tseinjki tsəki a ninshinj kiə a ngaiŋ bi kwati lə bieinj yeinj khə.

11 A kabə num a buku gbeli ŋgəkə wi kiŋ'waka i shəm yimbəinj wə, ma yi ni duki nalə i buku i k watiki bieinj bi mbi wələ i mbeinj wə a?

12 Bəni bədəkə kabə kaŋjaki ŋga i dzakaki a mbeinj nyāki bieinj i bə, ma buku ma ni k watiki bi ŋga bi du tsə tsəni a?

Bəjl n̄i ka dzə dəkə ŋga bi ka waiŋ ntum wi Jisəs i dzəki bieinj yeinj i bəni

Ayakalə, buku ka dzə dəkə ŋga biələ. Buku kaŋa shəm yibuku i gia yichi wə, kəbi i fə a gia yidəkə tasiki ntum wi ndzəŋni wi Klistus i tsəki ninshinj.

13 Mbeinj kiəki kə a bəni bə bə nəmki i juŋ yi fəni yi gia mə bieinj bibə bidzini si buku a feinj na? Mbeinj kiəki tə a, bəni bə bə nəmki i təŋ wi fəni wi gia wə si bəŋ kwati tə bieinj bibə i biə bə si dzə bəh bi feinj na?

14 Yi kə a liŋ si Bah dzaka a, bəni bə bə fukuki ntum wi ndzəŋni nəki a yeinj wə.

15 Na si yi kə yakadəinj, mih ka dzə dəkə biələ ŋga, ayaka mih nyakaki kə yələ tseinj a mbeinj yisi i fəki gia yidəkə i mih. Yi kabə num a mi widəkə dzəki a, kiŋghaŋsi ki gwu kələ mih ghaŋsiki lə kəm ja yi Nyɔ

yə mih fukuki kilələ, yi num a mih dzəki lə biein i bə, ma yi ndzəŋki a mih kpi num kpini.

¹⁶ Mih kaŋaki kə i ghaŋsiki gwu a mih fukuki ntum wi ndzəŋni kəm Jisəs Klistus. A fə Nyə a mih fûkuki. Mih ka nəin i fukuki, ma Nyə ni ləo ŋgəkə i gwu yin wə.

¹⁷ Yi kabə num a mih fəki nəm wələ num bəh kiŋkwaka kiŋ, mih ni kwati mmakti wuŋ. Ayakalə, a n̄i ka sisi dəkə mih. A n̄i sisi Nyə ka nya i kan yin wə.

¹⁸ Ayakadəinj, mmakti wə mih kwatiki kəm nəm wələ kə na nə a? Ntə mbee wuŋ kə a mih fûkuki ntum wi ndzəŋni wiwə a kilələ, num kə a mbeinj gômkı mih si mih fukuki ntum wiwə.

¹⁹ Mbeinj kəki a mih kəkə i mi widəkə cheinj. Ayakalə, mih fə gwu yin a yi nûmki mfa i bəni bəchi ka mih ni kwati bə bəduli, ka bə nûmki bə Klistus.

²⁰ Jəbi wə mih kə buku Bəju, mih ka fəki asi bə si shi fə, ka mih kə i kwati bə ka bə numki bəni bə Klistus. Jəbi wə mih kə buku bə, si bə biəliki bənchi bə Muses, mih ka fəki aka bə ka mih kwati bəni i bə kintəəŋ. Ayakalə, mih kəbi i bənchi cheinj.

²¹ Jəbi wə buku bəni bə bə kəkə i bənchi cheinj kə, mih ka fəki tə aka mi wə wi kəkə i bənchi cheinj. Mih fəki yakadəinj, ka mih ni kwati tə bəmaka bəni, ka bə nûmki bə Klistus. Yi məŋ dəkə lə a mih kəkə i nchi wi Nyə cheinj. Mih kə i nchi wi Klistus cheinj.

²² Jəbi wə mih kə tə buku bəni bə bə həki i kimbum kibə wə, mih fiəni chu aka bə ka mih ni kwati tə bə. Mih fiəni chu na finə i bəni bəchi, ka mih ni fə na finə fiə mih kə i fə ka bədəkə i bə kintəəŋ bi bəinj.

²³ Mih fəki gia yələ yichi lə kəm ntum wi ndzəŋni

kôm Klistus, ka mi h tê ni kwati ndzôñni bië ntum wiwô nyaki i bâni.

²⁴ Mbœij kièki kâ a i n'yôkô wê bâni bêduli si yôkô asi num a mi wîmu wê wi si kwati mbœee wiwô a? Ayakadœij, mbœij tê yôkô i dzâh yê mbœij ni kwati mbœee wiwô.

²⁵ Bâni bêchi bê bô si sini, kôj a numki nsini wi yôkôni, kôj a numki na winaiñ nsini, bê si lani lê na bindzôñ. Bê si shi lani yakadœij, tsœij i bi kwati mmakti, ayaka mmakti wiwô num i bi tsâ kaa. Ayakalâ, mmakti wibukumbœij kôbi i bi kaa.

²⁶ Mih yôkôki n'yôkô wuñ tsâ chœj i di bi kwani wâ. Mih kôkâ ka mi wê wi lôki biñkôo bi i di biyâe wâ na dœij.

²⁷ Mih twœïnki gwu yinj, mômsi a yi bîeliki num gia yi chœj, ka jôbi wê mi h fukuki gia yi Nyô i bâni bêdôkô, ma Nyô ma ni nœij mi h a mi h kpeïñniki kâ.

10

*Bukumbœij tôkniki a già yâ yi nî num bâh bâni bâ
Islae
ma num bâh bukumbœij*

¹ Bwa bâ ni h bâñ, mi h nœñki a mbœij yîñti già yâ yi nî num bâh bêtii tii bêbukumbœij jôbi wê bô nî nyaniki i chwa. Bô bêchi nî nyaniki i bikwu chœij, tsâ dañ i kinchwô kimbum wê i kuku wi wâmni wâ.*

² Asi yi nî num yakadœij yi ka num ka i bikwu biwô kintæñ bâh i kinchwô kimbum kâ, bô kwati njuli wi bôkô i numki bâni bâ Muses.

* **10:1** + Fa kô jôbi wê Muses nî tsâki i bwili bô i Ijib. Kinchwô kimbum kôlâ kô kâ bô bâñki a Bôkô yi Bôkôli (Kimbuuñ 14:21-22).

³ Bə bəchi n̄i dziki biein̄ bidzini num a nya Nyɔ,

⁴ mu tə mwi num a nya Nyɔ, ka wi dzə fə a mɔ bukuki i biaŋa mə. Biaŋa wiwə n̄i kɔ Klistus wə wi n̄i nyaniki bəh bɔ.

⁵ Na si bə n̄i yein̄ki gia yələ, bə bəduli n̄i fəki lə gia yə Nyɔ n̄i saŋlik i bəh bɔ, wi ka wɔɔyiki bəni biwini bibɔ nɔyi baan̄ i chwa.

⁶ Gia yələ n̄i num bəh bɔ ka ki kəŋ i bukumbein̄ ka bukumbein̄ ma kâŋaki kiŋkwaka i gia yichu wə si bə n̄i kaŋaki.

⁷ Kiə bukumbein̄ ma tsâki i bənyɔ bə kilələ asi bə bədəkɔ n̄i tsaki. Bə kɔ num bə nyaka kɔm bɔ a,

“Bəni bəwə n̄i shinum dzi, mu,
dza bəin̄ yisi bini bi kiyun i biŋki.”

⁸ Kiə bukumbein̄ ki l̄lə kə i nəni kinyen̄ ki təkəlini wə asi bə bədəkɔ n̄i fəki, ayaka Nyɔ fə bə kpiyi bənchuku mbaŋfia ntsɔ bətali (23,000) i kpaŋ wimū wə.

⁹ Kiə bukumbein̄ ki məmsi kə Bah, asi bə bədəkɔ n̄i məmsiki, ayaka Nyɔ fə júŋ nəmyi bəni bəwə bə kpiyi.

¹⁰ Kiə bukumbein̄ ki shūnyi kə asi bə bədəkɔ n̄i shwiŋyiki, ayaka Chinda wi kpi wɔɔyi bɔ.

¹¹ Gia yələ yichi n̄i num bəh bɔ lə, yi num ŋkəŋ i bəni. Ayaka bə n̄i nyaka yələ ka bukumbein̄ bələ bə keiŋki bəwəm i jəbi wə mbi si kaa tsə, dzəki mfi.

¹² Ayakadəin̄, mi wə wi kwakaki a ŋgaiŋ num ndzəŋ, wi tâŋniki a wi bi ma gbɔ.

¹³ Kiməmsi kichi kə ki dzəki i mbəin̄ wə kɔ a kə ki si dzə tə i bəni bədəkɔ wə. Nyɔ kɔ Nyɔ wə wi numki a ja yi bəin̄, wi mɔŋ i bee a kiməmsi dzə i mbəin̄ ki num i tsə ŋga bimbəin̄. Jəbi wə kiməmsi dzəki

i mbeinj, wi ni chusi dzəh yə mbeinj kə i tsə yeinj i tumdzi kiməmsi kiwə.

¹⁴ Ayakadəinj, nseinj yinj yi shəm, mih dzakaki i mbeinj a mbeinj yôkə gēinj gia kəm bənyə bə kiləlo bələ.

¹⁵ Mih dzakaki i mbeinj lə ka i bəni bə bə kaŋaki mfi. Mbeinj kwâka ndzən a gia yə mih dzakaki i mbeinj lə kəkə ɳkən a?

¹⁶ Ntə bukumbəinj si dzə bwam wi kiyənjni nya kiyənjni yeinj i Nyə, mu chiŋni, yaka bukumbəinj chiŋni i mwa mi Klistus wə a? Ntə bukumbəinj si dzə bləd i jəbi wiwə wə gbeyi dzi i kijuŋni wə, yaka bukumbəinj chiŋni num i gwu yi Klistus wə a?

¹⁷ Si bləd wələ kə a wimu, ayaka bukumbəinj bə bə dziki du, yaka yi chusiki a bukumbəinj kə i gwu yimu wə, kəm bukumbəinj dziki shən a bləd wimu.

¹⁸ Mbeinj dzə kinsini i bəni bə Islae. Mi whichi wə wi dziki bieinj i tən wi fəni wi gia wə kə num wi chiŋni lə bəh Nyə i mfə gia wiwə wə.

¹⁹ Gia yə mih dzakaki yi kə a nə a? Yaka kə a bieinj biə bə fəki bimfə gia yeinj i bənyə wə kaŋaki lə gia yidəkə i fə, ma a bənyə bə tə kaŋaki lə gia yidəkə i fə a?

²⁰ Yi mən yaka. Gia yə mih dzakaki kə a bimfə gia biə bəni bə bə kiəki kə Nyə si fə, bə si fə num i bəchinda bə ɳkpəli. Bə si fə kə num i Nyə. Mih dzakaki a mbeinj ma chīŋniki bəh bəchinda bə ɳkpəli.

²¹ Mbeinj kəkə i muki i bwam wi kinchiŋni wə wi kə wi Bah, chu mu i bwam wi bəchinda bə ɳkpəli. Yi num tə a mbeinj kəkə i dziki bieinj bidzini bi Bah chu dzi bi bəchinda wi ɳkpəli.

²² Bukumbəinj nəŋki i fəki gia yə shəm kə i bəkəki Bah? Bukumbəinj ləkəki tsəki lə wi a?

Mi fəki gia num yə yi kə i gamti tə waijnih

²³ Bukumbenj bədəkə si dza dzaka a, bə kaŋaki lə ŋga i fə na gia yichi. Ayakalə, bə kiə kə a, a kəkə già yichi yə yi kə i gamti mi. Bukumbenj bədəkə si dza dzaka, a bə kaŋaki lə ŋga i fə na gia yichi. Ayakalə, a məŋ dəkə tə già yichi yə yi kə i fə a mi num ndzoŋ i kimbum ki wə.

²⁴ Kiə mi ma fəki già kwaka a gwu yi shəŋ. Wi kwākaki tə kəm waijnih wi.

²⁵ Mbəŋj dzíki nyam yichi yə bə taŋniki i shi bəŋj bikə kə kimbikə a yi nyə faiŋ na, ka shóm yimbəŋj ma ni sâkaki mbəŋj kəm yəmaka.

²⁶ Mih dzakaki lə, kəm bə nyaka i Kinjwakti ki Nyɔ wə a,

“A kaŋaki Bah mbi wələ bəh bieŋ bichi biə bi kə yεiŋ wə.”

²⁷ Mi kabə num wə wi kəkə mi wi bumni ka bəŋj mbəŋj a mbəŋj dzâ dzí, mbəŋj ka bum i tsə, mbəŋj dzí bieŋ bichi biə bə nya i mbəŋj bikə kə kimbikə kidəkə, ka shóm yimbəŋj ma ni sakaki mbəŋj kəm yəmaka.

²⁸ Ayakalə, mi widəkə ka dza fuku i mbəŋj a bieŋ bidzini biwə kə num bə fə bimfə già yεiŋ i bənyɔ, kiə mbəŋj ki dzí kə, kəm mi wə wi si fuku i mbəŋj ma ni yεiŋki a mbəŋj fəki num chu, bəh tə a shóm ma ni sakaki mi.

²⁹ Mih dzakaki shóm yələ a num yi mi wə wi si fuku i mbəŋj. Mih dzakaki kə kəm yimbəŋj. Ayakalə, mi widəkə kələ i bikə a ŋgaiŋ kə dəiŋ i bee i fəki già yə ŋgaiŋ kəŋki kəm yi kə i sakaki shóm yi mi widəkə wə a?

³⁰ Mih kabə dzi fiŋ num mih nya kiyəŋni yεiŋ i Nyɔ, mi kə dəiŋ i chu sakaki mih kəm fi?

31 Ayakadəinj, gia yichi yə mi fəki, kən wi dziki num dzini, nabə i muki num muni, wi fəki i dzəh yə kiŋkəksi ni tsəki i Nyə.

32 Kiə mbəinj ma fəki gia yə yi kə i bəkəlik shəm yi bəni, kən a numki Bəju, nabə bəni bə bə kəkə Bəju, nabə kijunjni ki bəni bə bumni bə Nyə.

33 Mih məmsiki mfiŋ tə i fəki gia yichi yə mi wichi kə i wəkəki ndzəŋni. Mih kwakaki kə a kəm gwu yinj shən. Mih kwakaki kəm bəni bəchi a mih fə ka bə bi bəinj.

11

Si mi kə i nūmki i jəbi wə wi tsaki

1 Mbeinj bələlik nəni kinj asi mih biəlik nəni ki Klistus.

2 Mih saŋki mbeinj kəm mbeinj kwakaki mih i gia yichi wə chu biəli nlani asi mih nə lani mbeinj.

3 Ayakalə, mih nəŋki a mbeinj kəna bindzəŋ a fwu wi na winaiŋ minyuku kə Klistus, fwu wi miŋkpaŋa num nyuwi, fwu wi Klistus num Nyə.

4 Na winaiŋ minyuku wə wi tsaki, nabə i fukuki ntum wi Nyə num wi banj fwu wi, yaka wi gəmsiki num Klistus wə wi kə fwu wi.

5 Ayakalə, na winaiŋ miŋkpaŋa kabə tsa, nabə i fukuki ntum wi Nyə maka wi banj fwu wi, wi gəmsiki num nyuwi wə wi kə fwu wi. Chi chi mən i wəmaka miŋkpaŋa bəh wə wi kə fwu wi.

6 Wi ka yeinj a wi kəkə i banj fwu wi, wi lansi kəə wi kəəni. Ayakalə, a kabə num kiŋgəmni i miŋkpaŋa i numki bəh fwu num bə kəə wi, wi bənj fwu wiwə.

7 Minyuku kaŋaki kə i bâŋki fwu wi jəbi wə wi tsaki, kəm wi kə kimbwəsi ki Nyə chu num ndzəŋni bi Nyə. Ayakalə, miŋkpaŋa num ndzəŋni bi nyuwi.

8 A n̄i ka buku dəkə minyuku i miŋkpaŋa wə, A n̄i buku num miŋkpaŋa i minyuku wə.

9 Nyə n̄i ka maa dəkə tə minyuku kəm miŋkpaŋa. Wi n̄i maa num miŋkpaŋa kəm minyuku.

10 Akə kəm yəmaka bəh kəm bəchinda bə Nyə a miŋkpaŋa kaŋaki i kâŋja fieŋ fidəkə fi baŋki fwu wi, fi chusi ŋga bi.

11 Na si yi kə yakadəinj, i bukumbəinj bə bə kə num bə chiŋni l̄o bəh Bah, ayaka miŋkpaŋa məŋ a wi bəh fwu wi shəŋ, minyuku kəbi tə a wi bəh fwu wi shəŋ.

12 Yi kə yakadəinj, kəm si miŋkpaŋa n̄i buku i minyuku wə, i liə a bwəki miŋkpaŋa minyuku. Ayaka gia yichi nyəki i Nyə wə.

13 Mbəinj tə tsēinj lâkə yēinj a yi ndzəŋki lə i miŋkpaŋa i tsaki Nyə maka wi baŋ fwu wi a?

14 Na si mbəinj yēinjki bieinj i mbi wə, mbəinj kiəki lə a, i minyuku i yaksi fwu a wilansi yaka, akə num kiŋgəmni i wi.

15 Ayakalə, miŋkpaŋa kabə kaŋaki juŋ yi fwu yi dəəŋ akə num kiŋghaŋsi ki gwu i wi. Nyə n̄i nya juŋ yi fwu yi dəəŋ i miŋkpaŋa, a yi baŋki fwu wi.

16 Mi kabə num wə wi nəŋki i gukuli gia yələ, wi kiəki a bukumbəinj nabə bijuŋni bi bəni bə Nyə chu kaŋaki kə dzəh yidəkə i fəki gia yeinj.

Nkiŋ kəm kinchiŋni

(Matiø 26:26-29; Mak 14:22-25; Luk 22:14-20)

17 Ayakalə, gia yidəkə kələ yə mihi nəŋki i təfi mbəinj yeinj, a num yə mbəinj fəki mihi kəbi i kəksí

mbεiŋ yεiŋ. Jøbi wə mbεiŋ si dzə i kijuŋni wə aka bukuki a già yichu yindzøŋni købi.

¹⁸ Gia yə mih nəŋki i yisi dzaka kə a, mih wəkəki a jøbi wə mbεiŋ si juŋni ka kijuŋni ki bəni bə bumni, kin̄gaa gwu ka numki i mbεiŋ kintəəŋ. Ayaka mih yεiŋ a yi kələ numki ɪkɔŋ.

¹⁹ Yi ndzøŋki lə a kin̄gaa gwu nûmki i mbεiŋ kintəəŋ ka bə bi tøksi kiə bəni bə chəŋ i mbεiŋ kintəəŋ.

²⁰ Mih yεiŋ a jøbi wə mbεiŋ si dzə i kijuŋni wə i dzi bieŋ bidzini bi Bah, mbεiŋ si dzi kə num bi.

²¹ Mih dzakaki lə kəm jøbi wə mbεiŋ si dzi, mi wiðəkə ka tsəki a ninshin̄ bəh dzini, bədəkə baan̄ bəh dzøŋ, bədəkə mu mbih mə kwa bə.

²² Akə nə lə? Mbεiŋ kaŋaki kə júŋ i dziki, mu yεiŋ na? Ma yi kə a mbεiŋ nəŋki i tsisiki kijuŋni ki bəni bə bumni bə Nyɔ, fə a bəni bə kifuu gəmnniki a? Yi kə a mih ki dzakaki i mbεiŋ a nə? A mih kələ i kəksiki mbεiŋ na? Yi məŋ i num yaka, mih məŋ i kəksiki mbεiŋ.

²³ Mih n̄ laniki mbεiŋ num bəh gia yə Bah n̄ laniki mih yεiŋ, a n̄ kə nchəkə i chəkə biə bə n̄ kə i taŋni Bah wibukumbεiŋ Jisəs, wi dzə blēd,

²⁴ nya kiyəŋni yεiŋ i Nyɔ, gbεyi ka dzaka, a, “Yələ kə gwu yin̄ mih nyaki kəm mbεiŋ. Mbεiŋ fâki yələ i kwakaki mih.”

²⁵ Jøbi wə bə n̄ dzi kaasi kichiŋni, wi dzə bwam fə a liŋ asi wi si yisi fə, ka dzaka a, “Bwam wələ kə miŋkaiŋ mimfiaŋ mə Nyɔ dzi bəh mwa məŋŋ. Mbεiŋ fâki gia yələ jøbi wichi mû i kwakaki mih.”

²⁶ Yi kə a na yibwiŋ mbεiŋ dziki blēd wələ bəh i chu mu bwam wələ mbεiŋ fuku kəm kpi yi Bah i tsə buku i jøbi wə wi bi fiəni dzəki.

²⁷ Ayakadəinj, na ndə wə wi dzi bled wiwə nabə i mu bwam wi Bah wiwə i dzəh yə yi ndzəŋki kə, wəmaka fəki num chu kəm wi ka kəksi dəkə gwu yi Bah bəh mwa mu.

²⁸ Jəbi wə mi kabə nəŋ i dzi bləd wələ bəh i chu
mu bwam wələ, wi kaŋaki i yísi tsêin̄ ndzəŋ gwu yi
nalə, ka wi fə yakadəin̄,

29 kɔm mi kabədzi blɛd wələ, mu bwam wələ məŋni kə fiɛŋ fiə akə gwu yi Bah, yaka wəmaka dziki chu mu, dzə num nsaka i gwu yi wə.

30 Akə già yə bəni bəduli i mbəinj kintəenj bəhyiki
bədəkə gwəinj, num bədəkə kpiyi.

31 Ayakalə, bukumbεiŋ ka yisi tsεiŋ gwu yibukumbεiŋ bindzəŋ na ka bə dziki chu mu, Bah ma ni chu saka bukumbεiŋ.

32 Bah kabə sakə bukumbεiŋ, wi tsisiki bukumbεiŋ tisini ka wi bi ma chin̄ni bukumbεiŋ bəh bəni bə mbi a bukumbεiŋ ḡbə nsaka.

³³ Bwa bə nih bəŋ, yi kə a jəbi wə mbein̄ chin̄ni juŋni dzə i dzi biɛn̄ bidzini bi Bah, mbein̄ wək̄li mi wichi dzâ.

³⁴ Dzəŋ kabə wəŋ mi, wəmaka kaŋaki i ȳisi dz̄i wi
dzu na ka wi dzəki, ka wi ma ni dz̄e f̄e gia ȳe wi k̄o
i dz̄ə num nsaka i gwu yi wə. Ȳe k̄om b̄e gia yidək̄o,
mih bi təfiki mbəiŋ i j̄əbi wə mih bi dzəki.

12

Binya biə Kiŋ'waka ki Baiŋni nyaki

¹ Bwa bə nih bəŋ, mih ki dzakaki lə i liə kəm bə binya biə Kiŋ'waka ki Nyə nyaki i bəni. Mih nəŋki kə a mbəŋ nūmkı i kiyuŋ wə.

² Mbεiŋ kɛeki a jɔbi wɛ mbεiŋ nɪ kεiŋki bɛni bɛ bɛ kiɛki kɛ Nyɔ, bɛ nɪ fwɔkyi mbεiŋ mbεiŋ ka njɛŋki

nnyaki, mbεiŋ kəksi bənyo bə kilələ bə kəbi na i dzaka.

³ Mih kabə dzaka a mbεiŋ kiəki bindzəŋ a mi kabə kaŋa Kiŋ'waka ki Nyə i wi wə wi kəkə i chu dzaka a, "Ləin kwâ Jisəs." Ayaka mi kəbi i dzaka a, "Jisəs kə Bah" a kəbi i ŋgamti wi Kiŋ'waka ki Bainjni wə.

⁴ I fiəni dzə i binya wə, bəni kaŋaki lə binya chi chi num bi nya a Kiŋ'waka kimu i bə.

⁵ Bəni nəmki lə bənəm chi chi i kijuŋni ki bəni bə bumni kintəəŋ, ayakalə Bah wibə num a wimu.

⁶ Ayaka dzəh num chi chi yə bəni nəmki yεiŋ, yi fə, a Nyə wimu a bəni fəki bənəm bəwə bəchi i dzəh yiwə yichi.

⁷ Nyə nya na ndə bəh kinya ki tsə dzəh i Kiŋ'waka ki Bainjni wə i nəmki gamti kijuŋni kichi yεiŋ.

⁸ Wi nya kinya ki mi widəkə ki tsə dzəh i Kiŋ'waka ki Bainjni wə a num i dzákaki ka mi wə wi fifiki, ki mi widəkə num i dzákaki ka mi wə wi kiəki gia. Ayaka bi bichi tsə dzəh a Kiŋ'waka kimu wə.

⁹ Wi nya kinya ki mi widəkə a num shəm i jĩə ndzəŋ i Nyə, nya ki mi widəkə num i chukuki jwéiŋ. Ayaka bi bichi tsə dzəh a Kiŋ'waka kimu wə.

¹⁰ Nyə nya kinya ki mi widəkə num i fəki gia yi dzaka ki wəmni, nya ki mi widəkə num i lāka bəntum bə Nyə, nya ki mi widəkə num mfi i kiəki chi chi i gia yə yi nyəki i Kiŋ'waka ki Nyə wə bəh yə yi nyəki kə feiŋ, nya ki mi widəkə num ŋga i dzákaki já yə bə wəkəki kiəki kə, nya ki mi widəkə num i tsəsi gia yə mi wiwə dzakaki i bəni.

¹¹ Bə fəki gia yələ yichi lə num a nyaki a Kiŋ'waka kimu kinya kiwə i bə. Ki gaa i mi wichi asi ki kənki.

Kijuŋni ki bəni bə bumni kə aka gwuyi mi

12 Gwu yi mi kɔ a yimu, ayakalə, yi kaŋa bimbu biduli. Ayaka na si bimbu bi gwu biwɔ kɔ biduli yaka bi juŋni ka fə yimu. Akɔ ayaka tə si Klistus bəh bəni bu kɔ.

13 Bukumbεinj kɔ bəni chi chi, bədəkɔ kɔ Bəju, bədəkɔ num Bəglik, bədəkɔ num mfá, ayaka bədəkɔ kɔbi mfá. Akɔ i Kin'waka kimu mə bə n̩ juŋni bukumbεinj bəchi i num i gwu yimu wə. Ayaka, a n̩ jiə Nyɔ Kin'waka kimu kələ i shóm yibukumbεinj wə.*

14 Gwu yi mi məŋ dəkə a kimbu kimu. Yi kɔ i bimbu biduli wə.

15 Kaka ka dza dzaka na a, “Si mih kɔkə kaŋ, yaka mih chu kɔkə kimbu ki gwu”, yəmaka məŋ i fə, a ki ma chu numki kimbu ki gwu.

16 Kintuni ka dza tə ka dzaka a, “Si mih kɔkə dzəkəh, yaka mih chu kɔkə kimbu ki gwu”, yəmaka məŋ i fə, a ki ma numki kimbu ki gwu.

17 Gwu yi mi yichi kabə num a dzəkəh, ma wi ni wəkəki gia bəh nə a? Ayaka yi kabə num a bintuni, ma wi ni wəkəki tsəŋjə yi bieŋjə bəh nə a?

18 Gia yə yi kɔ, kɔ a Nyɔ n̩ maa mi keiŋsi bimbu bi gwu chi chi asi wi Nyɔ kɔŋki.

19 Gwu yi mi kabə num a kimbu kimu, ma gwu yiwɔ ni numki dəŋjə a?

20 Si yi kɔ, bimbu bi gwu kɔ biduli. Ayakalə, bi chiŋni ka fə yaka gwu yimu.

21 Dzəkəh kɔkə i dzaka i kaŋ a, “Mih nəŋki kə wə.” Ayaka fwu kɔbi i dzaka tə i gvu a, “Mih nəŋki kə mbεinj.”

* **12:13** Nabə a... bədəkɔ kɔbi mfá. “Akɔ i Kin'waka kimu kələ mə bə n̩ juli bukumbεinj bəchi i bəkə a bukumbεinj numki gwu yimu a num kin'waka kimu kiwɔ bə n̩ nya bukumbεinj mu.”

22 Gia yə yi yiŋni kə, kə a bimbu bi gwu biə bi chusiki a bi bəhyiki lə kə biə gwu yi mi kəkə i numki bi kəbi.

23 Ayaka bimbu bi gwu biə bukumbəiŋ tsisiki akə bi, bukumbəiŋ təkniki ndzəŋki bəh bi. Ayaka bimbu biə bukumbəiŋ si gəmni i chusiki i bəni akə biə bukumbəiŋ shiki baŋki.

24 Bimbu biə bəni yeiŋki a, a kəkə biə bə si kə i təkniki bəh bi yaka. Nyə n̄i kəiŋsi gwu yi mi i dzəh yə bə si kə i kōksiki bimbu biə bə tsisiki bi nalə.

25 Wi n̄i fə yakadəiŋ ka kiŋgaali ma numki i gwu wə, a kimbu ki gwu təbiki kidəkə, kidəkə təbi kidəkə.

26 Kimbu ki gwu kidəkə kabə wəkəki ləli, ma bimbu biwə bichi ni wəkəki ləli tə. Bə ka kəksi kimbu ki gwu kimu, ma bi bichi ni numki i ndzəŋni wə bəh wi.

27 I fiəni dzə i kimbu ki Klistus wə mbəiŋ bəchi kə gwu yi Klistus, ayaka na ndə i mbəiŋ kintəən kə kimbu ki gwu kiwə.

28 Nyə kə wi jiə bəni bə bə n̄əmki bənəm chi chi i kijunni ki bəni bə bumni wə. Bə ninshinj kə bwa bə ntum bə Jisəs, bə bə biəliki i bə wə kə bəni bə bə tsəsiki bəntum bə Nyə, bə bə biəliki i bə wə num bəni bə bə laniki nnyaki bəni. Ayaka jiə bədəkə a num bəni bə bə fəki gia yi dzaka kiwəmni, bədəkə num bə bə chūkuki jwéiŋ, bədəkə num bə bə gāmtiki bəni. Ayaka jiə bədəkə a num bə bə s̄isiki a bənəm tsəki, bədəkə num bə bə kiəki i dzâkaki já yə bə kiəki kə yi.

29 A kəkə bəni bəchi bə bə kə bwa bə ntum bə Jisəs. A kəbi bəchi bə bə fukuki bəntum bə Nyə. A kəbi bəni bəchi bə bə laniki bəni, ayaka, a kəbi bəchi bə

b   f  ki gia yi dzaka kiw  mni.

³⁰ A k  k   b  ni b  chi b   b   ka  aki kinya i chukuki jw  einj. A k  bi b  chi b   b   ki  ki i dzaka j   y   b   w  k  ki ki  ki k  . Ayaka, a k  k   t   b  ni b  chi b   b   k   i t  yi gia y   b  ni dzakaki i j   yid  k   w   i b  ni.

³¹ Si binya bi  l   bichi k   l  , mbeinj n  nki nal   i kw  tiki binya a num bi   bi k  kniki ts  ki bichi. Ayakal  , mih ni chusi l   i mbeinj gia y   yi ts  ki gia y  l   yichi.

13

Kin  k   ts  ki la gia yichi

¹ Mih kab   ki   i dzakaki j   yi tumi bichi na b  h j   yi b  chinda b   Ny  , mih ka  a k   kin  k   i b  ni w  , yaka mih k  mki a dzaka aka fi  g  m fi   b   k  mki, nab   aka chwaka k   mi k  mki.

² Mih kab   ka  na na nj   i laka b  ntum b   Ny  , ki  na gia yichi na b  h y   yi k   i nyumi w  , ji   sh  m i Ny   na bindz  nj yi num na ka mih muku   kw  n, ayaka mih ka  a k   kin  k   i b  ni w  , yaka mih k   naka ki kil  lo.

³ Mih ka dz  biejnj binj bichi ka gaa i b  ni, ka nya t   gwu yi   a b   kp  * ayakal  , mih ka  a k   kin  k   i b  ni w  , yaka mbee wid  k   yeinj m  ej.

⁴ Mi w   wi ka  aki kin  k   i b  ni w   si ka  a l   sh  m yi, chu f   bimf   bi   bi ndz  nki i b  ni. W  emaka mi si ka  a k   kin  gh  k  . Wi si gha  nsi k   gwu nab   i k  kski gwu.

⁵ Wi si k  nk   dzaka k   i b  ni. Wi si kwaka k   a gwu yi sh  ej. Wi si k  msi b  ksi k   sh  m. Wi ji   k   mi i sh  m.

* **13:3** Bi  wakti bikpu bid  k   ka  aki i di bi  li w   a, “Mih ny   t   gwu yi  , a mih gha  nsi gwu.”

6 Wi si wəkə kə ndzəŋni bəh gia yichu. Wi si saŋli num bəh gia yə yi kə ɳkəŋ.

7 Mi wə wi kaŋaki kiŋkəŋ si dzə lə bieŋ bichi, Wi si bum lə bieŋ bichi, wi tsəiŋ tsə a ninshin i bieŋ bichi, kaŋa shəm i bieŋ bichi wə.

8 Kiŋkəŋ si kaa kə. Ayakalə, jəbi num i dzə wə ɳga biə Nyə n̄i nya, a bəni lâkaki bəntum bu yeiŋ bi kaa, já yə bəni dzakaki bə wəkə kiə kə yi bi kaa, ɳga i kiəki gia bindzəŋ bi kaa tə.

9 Yi bi kaaki yaka kəm bukumbəiŋ kiəki gia i liə a kiŋka kiŋka, laka bəntum bə Nyə a kiŋka kiŋka.

10 Ayakalə, a bi dzəki jəbi wə gia bi kpeŋiŋ ndzəŋ i tsə bwili fwu, ma bieŋ biə bi kə biŋka biŋka bi kaa.

11 Jəbi wə mih n̄i kə waiŋ wi bəɔli, mih n̄i dzakaki aka waiŋ, kwaka gia aka waiŋ, yeiŋ bieŋ aka waiŋ. Jəbi wə mih n̄i kə kpeŋiŋ i mi, mih bee nəni ki bwa.

12 I liə bukumbəiŋ yeiŋki bieŋ bi libli baiŋ aka i mijwə wə. Ayakalə, a bi numki i jəbi wiwə wə bukumbəiŋ bi yeiŋni. I liə mih kiəki gia kiŋka kiŋka, ayaka a bi numki i jəbi wiwə wə, mih bi ka kiə kaasi gia yichi asi Nyə kiəki mih tsə bwili fwu.

13 Bieŋ kələ bitali biə bi bi numki baŋki feiŋ. I bieŋ biwə kintəəŋ kə: n̄jə wi shəm i Nyə, bəh i tsəiŋki tsəki a ninshin i kiŋkaka ki Nyə wə, bəh i kaŋaki kiŋkəŋ. Ayakalə, kiŋkəŋ num fiəŋ fiə kə i bi kintəəŋ fi kpali tsə bi bichi.

14

I chu dzaka kəm binya biə Kiŋ'waka ki Baiŋni nyaki

1 Mbəiŋ j̄ləki kiŋkəŋ i ninshin i gia yichi wə, ayakalə kaŋa tə i j̄ləki kiŋkəŋ nalə i binya biə

Kin'waka ki Nyə nyaki i bəni, kighə, kinya ki lakani ki bəntum bə Nyə.

² Mi kabə dzakaki i já yə bəni wəkəki kiəki kə, wi dzakaki kə num i bəni, wi dzakaki num i Nyə, kəm mi məj wə wi wəkəki gia yə wi dzakaki. Wi dzakaki num gia yə yi kə i nyumi wə i ɳga bi Kin'waka ki Nyə wə.

³ Ayakalə, mi wə wi lakaki bəntum bə Nyə si laka num i bəni, fə bəni kə i kimbum wə, shili shóm yibə, fə tə shóm yi bəni də.

⁴ Mi wə wi dzakaki i já yə bəni kiəki kə, wi si gamti a gwu yi shəŋ. Ayakalə, mi wə wi lakaki bəntum bə Nyə, si gamti num kijuŋni ki bəni bə bumni kichi.

⁵ Mih kəŋki lə a mbəiŋ bəchi dzâkaki já yə bəni kiəki kə. Ayakalə, gia yə mih kəŋki nalə kə a mbəiŋ lâkaki num bəntum bə Nyə i bəni. Mi wə wi lakaki bəntum bə Nyə tsəki lə mi wə wi dzakaki i já yə bəni kiəki kə. A kəbi a mi kələ wə wi kə i tsəsi já yiwə si kijuŋni ki bəni bə bumni kə i wəkə ndzəŋ, yi gamti bə.

⁶ Bwa bə nih bəŋ, mih ka dza i liə dzə i mbəiŋ, bá dzaka num i já yə bəni kiəki kə yi, yəmaka ni gamti mbəiŋ bəh nə a? Gia yə yi kə i gamti mbəiŋ kə a, jəbi wə mih dzə bəh gia yimfian yə Nyə kə wi chusi i mih, nabə yə wi nəŋki a mih fə a mbəiŋ kiə, nabə ntum widəkə a mih laka i mbəiŋ, nabə gia yidəkə a mih lani mbəiŋ yeiŋ.

⁷ Bə dzə fięŋ ka səŋ nabə chəŋŋi biə bi kaŋaki kə kin'waka. Mi kə i fə na dəiŋ ka wi wəkə kiə si bięŋ biwə dzakaki kəbi a bə təŋ lə nabə i kwuŋ bi i dzəh yi chəŋ wə a?

⁸ Mi kabə nəŋ a ɳgaiŋ təŋ jəŋ wi jum, wi nəki təŋ

kə i dzəh yi chəŋ wə, ma bəni ni fə na dəiŋ na ka bə
kəiŋsi gwu yi jum a?

⁹ Yi kə a liŋ si mbəiŋ kabə dzakaki já i bəni bə kiə
kə, bə ni fə na dəiŋ i kiə gia yə mbəiŋ dzakaki a? Ntə
ndzaka wimbein ni laka a i fiəkə wə.

¹⁰ Ki məŋni kə a já yiduli chi chi kələ fa mbi wələ
mə. Ayaka yidəkə kəbi yeiŋ fwu kəbi.

¹¹ Ayakalə, mi ka dza bá dzaka i mih i já yə mih
wəkəki kə, yaka mih kə aka mi wi tumi i wi, ayaka
wi num tə aka mi wi tumi i mih.

¹² Ayakadəiŋ, akə yaka si yi kə i mbəiŋ. Si mbəiŋ
nəŋki bəh ŋga i kwati kinya ki Kin'waka ki Nyə i
mbəiŋ kintəeŋ, mbəiŋ məmsi nalə i kwātiki binya
biə bi kə i fəki a kijuŋni ki bəni bə bumni kəki num
kəni.

¹³ Yaka yi kə a, mi kabə dzakaki i já yə bəni kiəki
kə, wi tsaki a ŋgaiŋ kiəki i tsəsi gia yə wi dzakaki i
bəni.

¹⁴ Mih ka dza bá tsa i já yə bəni kiəki kə, yaka mih
tsaki i kin'waka kəŋŋ wə ayakalə, mih ma ni tsaki
bəh mfi mbiŋ.

¹⁵ Si yi kə lə, mih ki fəki dəiŋ? Mih ni tsaki i
kin'waka kəŋŋ wə, tsa tə bəh mfi mbiŋ ayakalə, mih
ni yəeŋki lə bəh kin'waka kəŋŋ, yəeŋ tə bəh mfi mbiŋ.

¹⁶ A kəbi yakadəiŋ, wə kabə nyaki kiŋkəksi i Nyə i
kin'waka ka wə, mi widəkə wə wi si kə feiŋ wi wəkəli
ni fə dəiŋ ka wi bum a, “Yi nūm ayaka” i kiyəŋni kə
wə nyaki wi wəkə kəgia yə wə dzakaki a?

¹⁷ Wə ka nyaki kiyəŋni yaka, kəŋ wə nya bindzəŋ
na dəiŋ, yi kəkə i gamti mi widəkə.

¹⁸ Mih nyaki kiyəŋni i Nyə, a mih dzakaki lə i já
yə bə kiəki kə tsə mbəiŋ bəchi.

¹⁹ Ayakalə, na si mih dzakaki lə, jəbi wə mih si

num i kintəəŋ ki kijunni ki bəni bə bumni wə, mih ka kəŋki i dzakaki num a gia yite yi kaŋa mfi, ka mih lani bəni bədəkə, kəbi i dzaka gia bənchuku jwəfi (10,000) na bə kəbi i kiə yi.

²⁰ Bwa bə nih bəŋ, mbəiŋ ma kāŋaki biŋkwaka bi bwa. Mbəiŋ nūmki aka bwa bənchinj i kimbu kichu wə. Ayakalə, i biŋkwaka wə mbəiŋ nūmki bəkukuli.

²¹ Bə nyaka i Kiŋwakti ki Bənchi wə a,
“Mih Bah Nyə dzakaki a,
mih ni dzakaki i bəni bələ,
i dzaka ki bəni bə tumi wə,
i já yə bə kiəki kə.

Ayakalə, yəmaka kəkə i fə,
a bəni bələ wəkəki i mih.”

²² Yaka yi kə a, i dzakaki já yə bə kiəki kə, kə kinchəsi i bəni bə bə kəkə bə bumni. A kəkə kinchəsi i bə bə kə bə bumni. Ayakalə, kinya i lakaki ntum wi Nyə kə kinchəsi i bəni bə bə kə bə bumni, a num kə i bə bə kəkə bə bumni.

²³ Ayakadəiŋ, kijunni ki bəni bə bumni kichi ka dza ka dzə i kijunni wə, mi wichi yisi i dzakaki a já yə bə kiəki kə, nchiŋ bəni nabə bəni bə bə kəkə bə bumni, dza liə dzə, ka wəkə si mbəiŋ dzakaki, bə ma ni kwakaki a mbəiŋ yuŋsiki yuŋsini na?

²⁴ Ayakalə, mi wichi kabə lakaki num a ntum wi Nyə, nchiŋ mi wə nabə wə wi ka bum dəkə liə dzə, ka wəkə gia yə mbəiŋ bəchi dzakaki, ma gia yiwə ni fə wi kīə a ŋgaiŋ kə mi wiche, yi ni sakaki wi i shəm,
²⁵ ma gia yə yi nyumiki i shəm yi wə ni yəŋə. Ayakadəiŋ, wi ni tum binyu i kuku wi nya kiŋkəksi kimbum i Nyə, wi dzaka a, “Nyə lansi kələ i mbəiŋ kintəəŋ.”

Si kijunni ki bəni bə bumni kə i tsəki, fə già chəŋ

26 Bwa bə nih bəŋ, già yichi yə mih ki dzakaki kə a nə? Yi kə a, jəbi wə mbein dzə i kijunni wə, mi wə wi kanjaki njaŋ i yəəŋ wi yəəŋ, wə wi laniki wi lāni, wə wi kanjaki già yə Nyə chusiki i wi, wi chūsi, wə wi kiəki i dzaka já yə bəni kiəki kə yi wi dzâka, wə wi kiəki i tsəsiki già yə já yiwə dzakaki ka bəni wəkə kiə wi tsəsi tə. Mbein fəki già yichi i dzəh yə yi kə i gamtiki kijunni ki bəni bə bumni.

27 Bəni kabə num i dzaka já yə bəni kiəki kə, bə dzaka aka bəni bəfa nabə bətali shən. Jəbi wə bə bə dzaka, bə ka dzakaki wimu wimu, widəkə wimu nûmki wə wi kə i tsəsiki già yə bə dzakaki i bəni.

28 Mi kabə num kə wə wi kə i tsəsi già yə bə dzakaki, bə ka nûmki məŋ i kijuŋni ki bəni bə bumni kintəŋŋj, wəmaka mi ka dzakaki a shəm shəm i wi mə bəh Nyɔ.

29 Bəni bə bə lakaki bəntum bə Nyə kabə num feinj, bəfa nabə bətali bə dzâka i bəni. Jəbi wə bə dzakaki bədəkə tsəinjbaiñsi gia yə bə dzakaki.

³⁰ Nyə ka chusi già i mi wə wi shi num fεinj, wə wi si yisi dzakaki wi kpichumi məŋ, wi nyâ dzəh i widəkə wə i dzaka.

³¹ Mbεiŋ kíəki a mbεiŋ bəchi kələ i ləkaki bəntum bə Nyɔ. Mbεiŋ bá laka, mbεiŋ ka lákaki mi wimū wimū ka bəni bəchi lâni dzôgia i mbεiŋ, mbεiŋ chū fə shəm yibə bəchi shili.

³² Bəni bè Nyə kə wi nya kinya kibə i lakaki bəntum bu bə kaŋaki lə ŋga i kinya kiwə bəin,

³³ kəm Nyə kəkə Nyə wi bəkəlini, Nyə kə Nyə wi kimbəiŋni.

Asi yi kə i bijuŋni bi bəni bə bumni bə akə bə Nyə
bəchi,

34 jëbi wə bëkaṇa kɔ i kijuṇni ki bəni bə bumni kintəəŋ, bɔ ka nûmki məŋ. Bə ka nya dəkə bɔ bəh ḥga i dzâkaki. Bɔ kaṇaki i nûmki a bənyuku chεiŋ, a num yakadəiŋ si nchi dzakaki.

35 Gia yidəkɔ kabə num yə bɔ nəŋki i kiə, bɔ kaṇaki i bikə i bənyuku bəbɔ jëbi wə bɔ fiəni kwε, kɔm akɔ kin̄gəmni i miŋkpāṇa i dzakaki i kijuṇni ki bəni bə bumni kintəəŋ.

36 Gia yi Nyɔ nĩ yisi a mbεiŋ na? Ma a nĩ kɔ a i mbεiŋ yi nĩ dzə buku a?

37 Mi wə wi kwakaki a ḥgaiŋ kɔ mi wi lakani ntum wi Nyɔ, nabə a ḥgaiŋ kiəki a Nyɔ nya ḥgaiŋ bəh kinya ki Kiŋ'waka ki Baiŋni, wi kaṇaki i bûm a già yələ mih nyakaki i mbεiŋ kɔ num a dzaka Bah i mih a mih nyâka.

38 Mi ka nəiŋ i bûm yi, yaka bə ni nəiŋ lə wi tə.

39 Bwa bə nih bəŋ, yaka yi kɔ a, mbεiŋ kânjaki kin̄kəŋ nalə i lâkaki ntum wi Nyɔ. Ayakalə, kiə mbεiŋ ki nəiŋ kə a bəni ma dzâkaki já yə bə kiəki kə.

40 Mbεiŋ bé fə già yələ yichi, mbεiŋ ka sisiki yi bindzəŋ, fə yi i dzəh yindzəŋni wə.

15

Nyɔ nĩ dzasi Jisɔs Klistus i kpi wə

1 Bwa bə nih bəŋ, mih nəŋki i yinti mbεiŋ i liə kɔm ntum wi ndzəŋni wə mih nĩ dzəfuku i mbεiŋ mbεiŋ dzə, a num yi yə mbεiŋ kɔ yεiŋ beiŋ i liə.

2 Akɔ ntum wiwə wə wi bwiliki mbεiŋ i jëbi wə mbεiŋ ka kaṇa wi bindzəŋ. A kɔbi yakadəiŋ, a numki a mbεiŋ nĩ bum a kiləlo.

3 Mbəiŋ kiəki a mih n̄i nya fięj i mbəiŋ fi num fi ninshinj i bieŋ bichi. Ayaka, a num a fifiə bə n̄i nya i mih. Gia yiwə num a Klistus n̄i kpi kəm chu bibukumbəiŋ a liŋ asi bə n̄i nyaka i Kiŋwakti ki Nyɔ wə,

4 bəh a bə n̄i ləe wi, a num i kanj yitali wə Nyɔ dzasi wi i kpi wə a liŋ asi bə n̄i nyaka i Kiŋwakti ki Nyɔ wə,

5 bəh a wi n̄i chusi gwu yi i Bita,* chu chusi tə i bwa bu bə ntum bə jwəfi ntsə bəfa.

6 Ayaka wi n̄i chusi tə gwu yi i bəni bə bumni bə du tsə gi yite ŋkpani wimu. Bəni bəduli i mbaŋ wələ wə keiŋki lə bidainj bəwəm, bədəkə n̄i kpiyi lə.

7 Ayaka wi n̄i chusi gwu yi i Jem, chu chusi i bwa bu bə ntum bəchi.

8 I kiŋgəksi wə wi chusi tə gwu yi i mih wələ, mih kə aka waiŋ wə bə n̄i bwə maka jəbi kpeinj.

9 Mih dzakaki yakadəinj kəm mih kə mi wi nchiŋ i bwa bə ntum bə Jisəs bəchi kintəəŋ. Ayaka mi lansiki kpeinjniki kə na ka bə bôcəŋki mih a waiŋ ntum wi Jisəs, kəm mih n̄i bwaŋki lə gvu i kijunji ki bəni bə bumni bə Nyɔ chəiŋ.

10 Ayakalə, akə ŋgamti wi Nyɔ wi n̄i fə ka mih numki fięj fiə mih kə fi i liə lə. Ngamti wələ wi n̄i nya i mih n̄i ka laka kilələ. Mih yiŋni nəm tsə bwa bə ntum bə Jisəs bəchi. Na, ayakalə yi kəkə a, a n̄i nəmki mih bəh ŋga biŋ. A n̄i kə shəm yi Nyɔ yindzəŋni yələ yi n̄i nəmki i mih wə.

11 Yaka yi kə a yudəkə a n̄i dzə mih ka fuku ntum wələ i mbəiŋ, yudəkə a n̄i fuku bə, a n̄i kə a gia yimu yə buku bə n̄i fukuki, mbəiŋ bum yi.

* **15:5** Yəli wi Bita wələ kə i já yi Glik wə a Sefas.

Nyɔ bi dzasiki lə tə bukumbεiŋ i kpi wə

12 I liə si buku fukuki a Nyɔ nĩ dzasi Klistus i kpi wə, mbeinj bədəkə nyani dəinj na ka mbeinj dzakaki a bəni bə bə kə bə kpiyi lə bi dzaki kə i kpi wə a?

13 Asi kə a, a numki ɳkəŋ a bəni bə bə kə bə kpiyi lə bi dza kə i kpi wə, ma yi numki a Nyɔ nĩ ka dzasi Klistus tə i kpi wə.

14 Yi kabə num a Nyɔ nĩ ka dzasi Klistus i kpi wə, yaka gia yə buku fukuki ni numki a kilələ, shəm yə mbeinj jiə i wi kə tə a kilələ.

15 Yi kabə num yakadəinj, yaka buku kə bəmbeeŋ nsaka bə ntəkə bə Nyɔ, kəm buku nyaniki fukuki a wi nĩ dzasi Klistus i kpi wə məŋni si wi nĩ dzasi ɳkəŋ, yi kabə num ɳkəŋ a bəni bə kpiyini bi dzayi kə i kpi wə.

16 A kabə num a Nyɔ bi dzasi kə bəni bə bə kpiyi, yaka wi nĩ ka dzasi tə Klistus i kpi wə.

17 A kabə num a Nyɔ nĩ ka dzasi Klistus i kpi wə, yaka shəm yə mbeinj jiə kə a kilələ, ma chu bimbeinj keiŋki a mbeinj wə.

18 Ayakadəinj, yi ni numki tə a bəni bə bə kə bə kpiyi lə num bə nĩ chiŋni bəh Klistus laka kilələ.

19 Bukumbεiŋ ka tseinjki tsəki a i ninshinj i Klistus a i nəni kələ wə shəŋ, yaka bukumbεiŋ kə bəni bə nsheinj kwaki bəni bəh bə tsə bəni bəchi.

20 Ayakalə, gia yi ɳkəŋ yiwa kə a Nyɔ nĩ dzasi Klistus i kpi wə. Ayaka, akə Klistus mi wi ninshinj i tə dzəh i bəni bə bə kə bə kpiyi lə.

21 Si mi wimu nĩ fə kpi dzə i bəni bəchi wə, kə a liŋ si mi wimu fə a Nyɔ bi dzasi bəni i kpi wə.

22 Yi kə a bəni bəchi nĩ kpi kəm bə nĩ buku i Adam wə, kə a liŋ si Nyɔ bi fəki bəni bəchi bi numki

bəwəm kəm bə kə bə chiŋni bəh Klistus.

²³ Ayakalə, Nyə bi dzasiki mi a i jəbi wi mi wiwə wə. Ayaka Klistus kə mi wə wi n̄i yisi chusi dzəhh i buku. Ayaka jəbi wə wi bi fiəni dzə, bəni bə bə kə mbu bi ka dza tə.

²⁴ Jəbi wə yi bi numki yakadəiŋ, a bi ka numki jəbi wə mbi bi kaaki. Klistus bi chiksi ntəŋ bəh ɳga bəh mbum bichi biə bi sakaki i liə, wi ka bi nya danjsi ntəŋ biwə i Nyə Ba wi.

²⁵ Wi Klistus kaŋa i bi sâka i tsə bûku jəbi wə Nyə bi jiəki bəmbainjŋni bu bəchi i kuku wi təmyi gwu yi i bə beiŋ.

²⁶ Mbainjŋni wi gəksini wə wi bi bəkəli kaasi bi numki kpi.

²⁷ Akə gia yə bə n̄i nyaka i Kiŋwakti ki Nyə wə a, “Nyə kə wi jiə lə bieŋ bichi i wi cheiŋ.”

Ayakalə, i dzaka a bieŋ bichi kə i wi cheiŋ a kəkə a Nyə wə wi jiə bieŋ bichi i wi cheiŋ kə tə i wi cheiŋ.

²⁸ Jəbi wə bieŋ bichi bi numki i Klistus cheiŋ wi saka, wi wainj Nyə bi ka jiə gwu yi i kuku i Ba wi cheiŋ wə wi n̄i jiə bieŋ bichi i wi cheiŋ, ka Nyə ka bi num i bieŋ bichi beiŋ i di bichi wə.

²⁹ A kabə num a Nyə bi dzasi kə bəni bə bə kə num bə kpiyi lə i kpi wə, bə ka juliki bəni i bəkə i di bi bəni bə bə kə bə kpiyi lə kəm nə? Bə juliki bə i bəkə yaka, a mbee wiwə bi numki nə?

³⁰ Buku tə bə nyani wəoyi gwu jəbi whichi lə kəm nə?

³¹ Bwa bə nih bəŋ, mih kə i dzaka ki kpi wə chəkə bichi. Mih dzakaki gia yələ lə mih kəknī kəm gia yə Klistus Jissəs wə Bah wibukumbəiŋ kə wi fə i mbəiŋ tsə i kaŋ yiŋ wə.

32 Asi kɔkə a Nyɔ bi dzasi lə bəni i kpi wə, na si bə si dzaka gia, mih n̄i tsə nə i Efesus, ayaka bəni bə bə kɔ aka nyam yi chwa bə bá jwə bəh mih, a mbee wiwə kɔ nə? Mih ma ni bee yaka i dzakaki asi bə si dzaka a, “Bukumbəiŋ džíki, bə mû kəm kijjəli kɔ bukumbəiŋ num i bi buku kpiyi” a?

33 Kiə mi ma fwâkyi mbeinj. Mbeinj kíəki a, “Mi wə nəni ki ndzəŋki kabə nyani bə mbaŋ wicchu, mbaŋ wiwə ni bəkəli wi.”

34 Mbeinj bôŋ mfi bimbəiŋ i jum wə, mbeinj bêe chu. Mih yεiŋki a mbeinj bədəkɔ kíəki kə Nyɔ. Ayaka mih dzakaki lə i fə a mbeinj ηgəmni.

Gwu yə bəni bi dzaki bəh yi i kpi wə

35 Mi widəkɔ kələ i dza i bikəki a Nyɔ bi dzasiki bəni i kpi wə dəiŋ na? Bə bi kaŋa num ηkaiŋni winaiŋ gwu a?

36 Mi wə wi bikəki yakadəiŋ kɔ kiyuŋ. Wi kíəki a jɔbi wə bə gbəli fiεŋ a fi kələ i buku maka fi yisi kpi a?

37 Gwu yi fiεŋ fiə bə si gbəli kɔkə yə yi si buku ka yi kɔhkki. Bə si gbəli ηgəkɔ a wi wi, kəŋ a numki ηgəkɔ wi gəŋ, nabə winaiŋ,

38 Nyɔ ka nya ηgəkɔ wiwə bəh gwu yiwə asi wi nəŋki. Ayaka wi si nya gwu chi chi i ηgəkɔ asi ηgəkɔ wiwə kɔ.

39 Biεiŋ bichi kaŋaki kə nyam yi gwu liŋ. Bəni kaŋaki nyam yibə yi gwu chi, nyám kaŋa yibə, minyəni kaŋa yibə, bwəkɔ kaŋa tə yibə gwu.

40 Biεiŋ bi biεiŋ kə bəh yibə gwu, bi kuku num bəh yibə dzə. Biεiŋ bi biεiŋ kaŋa bibə ndzəŋni, bi kuku kaŋa bibə ndzəŋni.

41 Wəŋ kaŋa mbi ndzəŋni, fiəŋŋi kaŋa mbi ndzəŋni, bijəŋ kaŋa tə bibə ndzəŋni. Jəŋ widəkə bəh widəkə kaŋaki kə ndzəŋni liŋ.

42 Akə a liŋ si gwu yi bəni bi numki jəbi wə Nyə bi dzasiki bə i kpi wə. Bə si ləə mi gwu yi fəə, ayakalə gwu yə Nyə bi dzasiki i kpi wə bi chu fəə kə.

43 Bə si ləə mi gwu yi num kə yindzəŋni, yi kaŋa kə ŋga. Ayakalə, mi bi dzaki i kpi wə wi kaŋa gwu yə yi kə yi ndzəŋni yi kaŋa ŋga.

44 Bə ləəki mi gwu yi num yi mi wiwəm. Ayakalə, wi bi dzaki i kpi wə num bəh gwu yi kinj'waka. Gwu yi mi wiwəm kabə num, yaka gwu yi kinj'waka kələ tə.

45 Bə kə bə nyaka a, “Adam wi ninshiŋ n̩ kə mi wiwəm wi waka.” A dzə i Adam wi gəksini, wi n̩ kə mfih kinj'waka kə ki nyaki nəni i bəni wə.

46 Mi si yisi kaŋa kə gwu yə yi kə yi kinj'waka. Wi si yisi kaŋa num gwu yi mi wiwəm na ka wi kaŋaki yi kinj'waka.

47 Adam wi ninshiŋ kə bə n̩ maa bəh kwəŋə bi kuku. Ayakalə, Adam wi gəksini n̩ nyə mfih num i bəiŋ.

48 Bəni bə bə kə bə fa kuku kə aka mi wi ninshiŋ wə bə n̩ maa bəh nshwaiŋ, bəni bə bəiŋ kə aka mi wə wi n̩ buku dzə i bəiŋ.

49 Si bukumbəiŋ kə bə dzə kimbwəsi ki mi wə bə n̩ maa bəh nshwaiŋ, kə ayaka si bukumbəiŋ bi dzəki kimbwəsi ki mi wə wi n̩ buku dzə i bəiŋ.

50 Bwa bə nih bəŋ, mih nəŋki i fuku i mbeiŋ a gwu yələ yə yi kə nyam bəh mwa bi kwati kə di i kintəəŋ ki ŋkuŋ bi Nyə wə. Ayaka yi num tə a fięŋ fiə fi kə i fəə fi kəkə tə i bi kwati di i di biə bieŋ fəəki kə feiŋ.

⁵¹ Mbéinj wêkôli mih fuku mbéinj bêh gia yê yi kô i nyumi wê. Bukumbéinj bêchi bi kpi kô. Ayakalâ, gwu yibukumbéinj yichi bi dza kwuni alâ wêees.

⁵² Jôbi wê bê bi numki i tøñ jøñ wi gëksini, gwu yibukumbéinj bi kwuni alâ wêees asi mi si kpékâ dzákâh. I jôbi wê jøñ bi dzaka Nyô ka bi dzasi bâni bê bô kô bô kpiyi lô bô buku bêh gwu yê yi bi fôø kô, bukumbéinj bê bê kô bêwôm ka bi kwuni.

⁵³ Gwu yêlê yê yi kô i fôø kanjaki i bi kwuni i fièni num yê yi kékâ i fôø. Ayaka gwu yê yi kô i kpi kanjaki i kwuni i fièni lô i yê yi kékâ i kpi.

⁵⁴ Jôbi wê gwu yê yi kô i kpi i chu fôø, yi kwuni lô i yê yi kékâ i kpi bêh chu fôø, ma gia yichi ka bi kpeinj asi bê nî nyaka i Kiñwakti ki Nyô wê a,

“Bê tumdzi lô ñga bi kpi bwiñg ñga bi.

⁵⁵ O kpi, ñga bia naiñ?

O kpi, jøñ wa wê wô taaki bâni yéinj kô fainj na?”

⁵⁶ Jøñ wi kpi kô chu, ñga bi chu kô nchi wi Nyô.

⁵⁷ Ayakalâ, bukumbéinj nyâki kiyøñni i Nyô wê wi chïñni bukumbéinj bêh Bah wibukumbéinj wê Jisôs Klistus bukumbéinj tumdzi chu bêh kpi.

⁵⁸ Ayakadéinj, bwa bê nih bæñ bê shêm, mbéinj nûm ndzøñ. Kië fiëñ fidékâ ma nâñni mbéinj lê kpaaa. Mbéinj nômkî nôm wi Bah jôbi wichi, kië a nôm wê mi fâki kôm Bah kékâ bi laka kilôlô.

16

Kinya i gamti bâni bâ Nyô yéinj

¹ Mih ki dzakaki lê i lië kôm kinya kô bê nyaki i gamti bâni bâ kô bê Nyô yéinj. Mbéinj fâki a liñ asi mih nî dzaka a bijuñni ki bâni bê bumni i Galëshia fâki.

² Na yibwiŋ i chəkə bi ninshiŋ i shi wə, na ndə i mbəiŋ kintəəŋ bâbwili fiŋ wi kēiŋsi j̄lə. Jəbi wə mi bwiliki wi ka bwiliki asi Nyə kə wi nya i wi. Ka jəbi wə mih dzə, mbəiŋ ma chu ntsûki ki kintsu.

³ Jəbi wə mih dzə buku, mih ni ka nyaka kiŋwakti chiŋni bəh kinya kimbeiŋ, ma bəni bə mbəiŋ baayi ni dzə tsə bəh bi i Jelusalem.

⁴ Yi ka ni ndzəŋki a mih tsə tə, ma buku bə ni chiŋni tsə.

Gia yə Bəəl n̄i kwakaki i bi dzəfə

⁵ Mih ni yisi tsə dzəh i Masedənia jəbi wə mih dzəki i mbəiŋ wə, kəm mih nəŋki i tsə dzəh feiŋ.

⁶ Ayaka bukumbəiŋ kələ i nə, i nə i tsə buku jəbi wə fiəkə yiləkəli bi tsə kaaki, ka mbəiŋ bi gamti mih i nyani wuŋ wə, ka mih tsəki i di biə mih tsəki.

⁷ Mih nəŋki kə a jəbi wə mih ni dzə i mbəiŋ i liə, ma bukumbəiŋ ni yeiŋni a beiŋ beiŋ. Mih nəŋki a, jəbi wə mih bi dzə ma bukumbəiŋ lansi nə dzə, jəbi wə Bah ka bum.

⁸ Ayakalə, mih ni nə dzə lə fa i Efesus i tsə buku i jəbi wi Dzini bi Bentekəs wə.

⁹ Dzaka kifiŋŋə kimbum wəli i mih fa i fəki nəm wimbum wi Nyə, na si bəni bədəkə baiŋŋki nəm wələ lə.

¹⁰ Timəti ka ni dzə, mbəiŋ yēiŋ a mbəiŋ fə wi wəkə ndzəŋni i mbəiŋ kintəəŋ, kəm wi fəki nəm wi Nyə a liŋ ka mih.

¹¹ Kiə mi ki sēiŋni kə wi. Mbəiŋ ni gāmti wi i nyani i mbəiŋni wə i fiəni dzə i mih wə, kəm buku bəh bwa bə nih bəbukumbəiŋ wəkəlik i wi.

¹² Yə kəm wainnih wibukumbəiŋ wə Abələs mih ni kə mih tsa wi nalə a wi lâa njikə i mbəiŋ bəh bwa

bə nih bəbukumbεiŋ bədəkə bə, ayakalə wi lansi ki kɔŋki kə i dzə i liə. Jəbi wə wi kwati dzəh wi bi ka dzə.

Bəndzaka bəgəksini bəh mbəni

¹³ Jəbi wə mbεiŋ kə mbεiŋ ka tɔkniki. Mbεiŋ lâkəki ndzɔŋki i kimbum kimbeiŋ wə, mbεiŋ nûmki bəni bə bə kaŋaki shóm. Mbεiŋ nûmki ndzɔŋki.

¹⁴ Jəbi wə mbεiŋ fəki già yimbεiŋ yichi, mbεiŋ ka fəki bəh kiŋkəŋ.

¹⁵ Mbεiŋ kîeki a, St̄efanas bəh juŋ yi yichi n̄i kə bəni bə ninshinj i kimbu ki Akεya wə bə n̄i yisi kwuni shóm yibə i numki bəni bə Bah. Bə nya gwu yibə i gamtiki bəni bə bə kə bə Nyə. Bwa bə nih bəŋ, mih kwunjki kaŋ i mbεiŋ

¹⁶ a mbεiŋ wâkəki i bəni ka bələ, chu wâkə tə i bəni bə bə nəmki mbəŋŋi i fiŋ firmu wə bəh bə.

¹⁷ Mih wâkəki lə ndzɔŋni si wi St̄efanas bəh Fətunatus bəh Akaykus si bə dzə tsεiŋ mih. Mih yeiŋ bə a bá num aka mih yeiŋ mbεiŋ.

¹⁸ Bə dəsi shóm yinj a liŋ asi bə si dəsi yimbεiŋ. Bəni ka bələ kə a mbεiŋ kôksiki bə.

¹⁹ Bijuŋni bi bəni bə bumni fa Əsia bəniki dzəki i mbεiŋ. Akpwila bəh Blisilia bəh kijuŋni ki bəni bə bumni bə bə si juŋni i bə du bəniki dzəki i mbεiŋ nalə i yeli wi Bah wə.

²⁰ Bwa bə nih bəbukumbεiŋ bə mbumni chiŋsiki dzəki kimbəni tə i mbεiŋ. Mbεiŋ bəni i mi wichi bəh mmaŋyi ka bəni bə Nyə.

²¹ Mbəni wələ nyaka mih Bəl bəh kaŋ yinj.

²² Ma ləiŋ kwâ mi wə wi kɔŋki kə Bah. Mintee Bah, fləni dzâ.

23 Ma Bah Jisəs chūsi shəm yi yindzəŋni i mbəinj
jəbi wichi.

24 Kiŋkəŋ kiŋ nûm bəh mbəinj bəchi asi
bukumbəinj kə bə chiŋni i Klistus Jisəs wə. [Yi
nûm ayaka.]*

* **16:24** Biŋwakti bikpu bidəkə kaŋaki kə gia yələ a, yi nûm ayaka.

**Kin̄wakti ki Nyɔ Min̄kain̄ Mifian̄
Chungmboko: Kin̄wakti ki Nyɔ Min̄kain̄ Mifian̄ (New
Testament+) for Cameroon**

copyright © 2021 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Chung (Cung)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2025-05-01

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 30 Apr 2025 from source files dated 1 May 2025

ff8b447d-0e78-5782-840d-48c27035a093